

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyulter sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1903.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Kedd, március 10.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezérlik: Egységes nemzeti állam.
A képviselőház ülése.
Bittó István meghalt.
A megzavart népgyűlés.
Bánffy Dezső a lipótvárosi kaszinó elnöke.
Irodalmi est a városházán.
Orosháziak küldöttsége Budapesten.
Az ipartestület közgyűlése.
Lujza hercegné hasonmása.
A motorkeosi közigazgatási bejárása.
Ujságírók szabadság-lakomája.
Egy levelezőlap öt éves útja.
A verseny-egylet közgyűlése.
A megszarolt bányáigazgató.
Harminc lopás.
A Viktoria közgyűlése.
Tárca: London ismeretlenjei. Irta: Szathmáry Károly.
Carnok: Kis dolgokról. Irta: Erdős Renée.

Egységes nemzeti állam.

Arad, március 9.

A budapesti lipótvárosi kaszinó nagy lelkesedéssel, egyhangulag választotta meg elnökévé hazánk legmagyarabb és a politikai jellem dolgában legkiválóbb államférfiát Bánffy Dezső bárót. Ez a választás a hazafias felbuzdulásnak oly zajos, mondhatni kitörő tüntetésével ment végbe, hogy azt Bánffynak nagy és még folyton emelkedő népszerűségével sem tudjuk kellőleg kimagyarázni, ha csak az idők

jelében született s mind hatalmasabban hódító nemzeties eszme ellenállhatatlan megnyilatkozásának nem tekintjük.

Társadalmunk magához tért. Eszrevette, hogy a legkülönbözőbb áramlatok, melyek közéletünkre hatnak, egy forrásból erednek s egy cél felé igyekeznek: a magyar gyűlöletből fakadva nemzeti létünk megsemmisítésére törnek.

Ez az irányzat buktatta meg a Bánffy minisztériumot, ez az irányzat terelte le az utána következő kormányt a nemzeti politika utjáról és bírta rá, hogy a békét a nemzeti aspirációk biztosítékainak árán vásárolja meg és tartsa fenn. A magyarság az ő nemzeti nagyléte felől szőtt álmait a resignáció tompa fásultságával látta szertefoszlni, s úgy tetszik, mintha 54 év múlva most hitünk és reményünk szétomlott jelvényeit is odakellene dobunk a tört kardok s megalázott zászlófoszlányok halmazára.

De a közszellem fölé telepedett köde a fásultságnak, lassankint foszladozni kezd; míg a parlamentben a sivár opportunizmus az ellenzékkel élet-halál harcot viv, addig a magyarság körében az egységes és a nemzeti állam eszméje ragyog föl ujult fénynyel és jelöli meg az utját az önzetlen, a megalkuvást nem ismerő hazafias törekvéseknek.

Ez a nemes törekvés, ez a hazafias

irányzat Bánffy Dezső báróban találta föl legméltóbb képviselőjét, legbátrabb harcosát és leghivatottabb vezérét és a lipótvárosi manifesztáció nem jelent kevesebbet, mint hogy az egységre törekvő társadalom pajzsára emelte azt a férfiut, kiből a nemzeti program megvalósítóját látja.

Egységes, nemzeti társadalom! Ime, ennek a nevében proklamálta a lipótvárosi kaszinó az ő új programját és ennek a nevében fogadta el Bánffy Dezső a neki átnyújtott zászlót. Es ez a jelszó ezen a zászlón nem üres frázis, hanem tudatosan kitűzött cél, melynek követésében az önmagával meghasonlott magyarság ismét egymásra talál. Mindannyinak legfőbb vágya, hogy magyarrá, nemzetivé legyen ez állam minden ízében, és mindannyiunk szent meggyőződése, hogy ezt az óhajunkat, ezt a törekvésünket csak úgy érthetjük el, ha egyetértünk, ha egyek vagyunk.

A magyar nemzetet, hogy ellenségei erőt vehessenek rajta, előbb a meghasonlásnak kellett megtörnie, mert másképp soha legyőzhető nem lett volna. Ezt az igazságot a mi ellenségeink — fájdalom — előbb felismerték és hasznukra fordították, mint mi magyarok. Két legnagyobb és engesztelhetetlenebb ellenségünk, Bécs és Róma, mindig csak azon törekedett, hogy a magyar népet politikailag és tar-

London ismeretlenjei.

Irta: Szathmáry Károly.

Kinek képzeletét ne izgatná az a homály, mely Londonnak, a városok e legrejtelmesebbikének földalatti életét fedi; s ki ne kockáztatna egy kis veszedelmet, hogy e titokzatos homályba bepislantson. Ismerni talán senkisésem ismeri tökéletesen, pedig száz meg száz ember keresi ott lenn a zajos utcák s a vidám napfényt élvező emberek alatt kenyerét, de hát bizzuk rá magunkat mégis e két kéköltönyös „gentleman“-ra, miután mi is felvettük a gummi öltözéket, bátran eltűnhetünk az összesereglett báméskodó emberiség elől, az utca közepén levő csatorna-nyílásban.

A sikos vaslépcsőn, penészes falak közt csakhamar lejutunk a mintegy 2,5—3 m. magas s egy méter széles csatornába, melyen üres sötétség honol; erősen veszélyben forgó gyertyáink, melyeket a léghuzam ugyancsak ostromol, lobogva harcolnak a sötétség ellen, de bizony sokat nem látunk, míg szemünk hozzá nem szokik e titokzatoságokhoz. Itt vagyunk hát az „old Fleet“ ben, mely még egy emberöltő előtt nyitottan hőmpölygött, most azonban csak egyszerű csatornává süllyedt alá. Míg megforgatjuk a falba erősített vaskarikákat, melyhez nagyapáink erősítették a csolinakokat. A sötétség, dacára a gyertyáknak, minden oldalról eltakar bennünket, s a nagy csendben, melyet csak a sebesen hőmpölygő piszkos víz locsogása zavar meg, az ember önkénytelen is egy óriási patkány vagy más, ismeretlen állat támadását várja. Kisérőink azonban megnyugtattak.

A csatornák szürke patkányjai azonban, gyávák, elmenekülnek a lépések közeledtére, s így nem is ők a földalatti lagúnák veszedelmei. Sok utánjárás után, s nagy elővigyázat mellett engedik csak be ide a kíváncsi idegent. Egy ember a nyílás szájánál marad, s vigyáz tudva hovámennek a leszálok, hogy ha a kiszacottnál több idő telvén el segítségükre mehessen. Igaz, hogy itt nem vigyáz minden 1—2 látogatóra egy rendőr, mint a párisi katakombáknál, melyben nem egy eltévedt ember lelta halálát, de azért a véletlent kivéve, elég biztosítékot nyújt kisérőink tapasztaltsága.

A legborzasztóbb veszedelmei közé tartoznak e sötét világnak a különféle káros gázok. London óriás pinceraktáiraiban felhalmozott benzín, olaj, petroleum stb. hordók tartalma véletlen baleset folytán nem egyszer e csatornába ömlik be s bizony számtalan szerencsétlen életével fizetett meg e gondatlanságért.

Egyszer egy három tagból álló társaság jött el megnézni e rejtelmes folyosókat. A kint őrködő munkásnak feltűnt, hogy a kiszabott idő már jócskán elmúlt s midőn már keresésükre akart indulni, fekete füst tört elő a nyílásból. Vizes ruhát borított képére s így indult le, s szerencsére a nyílás benti szájánál találta meg társait, de míg a fojtó füstben s az előre csapó lángok közt az elájultakat felbirta vonszolni jó maga is majdnem otthagya fogát. Elég volt rá nézmem fiatal kísérőm hófehér hajára, hogy ne mesének tartsam, mik elmondott. Ezért oly ovatosak a gyertyával, de már gőz ellen, mely oly hirtelen támadt a gyanutlanra, mint a prédájára leső vad, alig lehet védekezni. Ilyenkor csak az, ki jól ismeri merre kap

egy kis léghuzamot, szaladással megmentheti magát életét.

Gyakori eset az is, hogy a csatorna hirtelen megárad, mint az egy óriás vihar alkalmával megtörtént, mely a kiömlő nyílás kapukat befújta s a bennlevő munkásnak ilyenkor ugyancsak sietnie kell, hogy kibujjon valahol, mert másképp bizony csufosan ott fullad. Számos fortélya van ennek a mesterségnek is, s a pénz ördöge sok embert visz rá, hogy életét a piszkos zugó víz mellett töltsen.

Az előtt a „csatornás emberek“ sok értékes dolgot halásztak ki, de most már ennek is vége, mert az utcáról nem egyenesen ömlik ide a víz s inkább az utcagyerekeké lett az a szép summát kitevő ékszer, mely azelőtt a szegény embereket boldogította.

De nemcsak a földalatti, hanem a nyitott csatornáknak is megvan a maguk érdekes világa. A hatalmas szigetország gazdag csatorna hálózattal dicsekedhetik, s ennek egy főpontja Londonban (Paddington) van. Ha nem sajnáljuk a ruháinkat, hogy a piszkos raktárak kerítések közt eljussunk a csatornához, úgy megtapasztalhatjuk azt az originális életet, mely itt honol.

E csatornák óriás áru forgalmát amolyan mifajta buzahajókkal bonyolítják le. Mindeniken egy-egy család él, abban a szűk kis lyukban, mely a bajó egy csucsát foglalja el. Nem ritkán egy 6—8 tagból álló család szorul itt össze, legnagyobb méltatlankodására az ily nyomort megfájni nem szokott ottani embereknek. Az ily hajókon mintegy 8—10 ezer ember lakik, a csatornák e nomádjai, kik előtt a világ csukva van, s mint a continentális népek nagyrésze, nagyapáik szokásai közül sokat megtar-

sadalmilag megossza, önmagával meghasonlásba hozza. Szomorúan kell bevallanunk, hogy ezen törekvéseik teljes mértékben sikerültek. Bécsnek sikerült a nemzetiségi gyűlölködés kórságát hosszú — talán örök — időkre beoltani a nemzet testébe, és a klerikális, néppárti agitációnak sikerült még a magyarnyelvű és érzelmi társadalmat is külön szétfosztani a felekezeti gyűlölködések szitása által. Oly teljes és tökéletes sikerű volt a munkájuk, mint a milyen igazán koldusokká és rabokká lettünk.

De talán jobb napokra is fog virradni a magyar. Ebredni kezd, és felismerni épülésének útjait. Erre látszik mutatni a lipótvárosi kaszinó zászlóbontása; üdvözöljük az elveket, a melyek nevében e zászló-bontás történt és üdvözöljük a vezérül választott férfit, ki az elvek megvalósítására ez idő szerint a leghivatottabb.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, március 9.

A képviselők egyébről se beszéltek ma a folyosón, mint arról az eltagadhatatlanul nagy kudarcról, a mely Holló Lajost és társait, a tegnapi gyűlés rendezőit érte. Hollónak alig voltak hívei, míg ellenben a szocialisták óriási számban vonultak fel és Hollóknak restelkedve kellett elvonulniok. Ezt beszélgették a népgyűlés szemtanúi.

Ezt azonban csakhamar elfelejtették. Az ülésen a napirend előtt szólalt fel Zichy Jenő gróf és Vészi József, majd pedig a miniszterelnök és a jobboldal ellen fordult „hamis játékkal” vádolva azt. Erre aztán teljes erővel kitért a jobboldal felháborodása, percekig tartott a zaj és az elnöki rendreutasítás sem csillapíthatta le a kedélyeket.

Széll Kálmán miniszterelnök visszautasította Zichy leckéztetését.

Ezzel az incidens egyelőre véget ért és a katonai javaslatok ellen Papp Elek beszélt ma is zsufolt karzat előtt.

tott. Élénk színű ruházatuk, különös beszédmódoruk egész megkülönböztetik őket, s egymásközt házasodva megőrzik eredetiségüket, a végnélkül huzódó csatorna part s a lassan mozgó vontató lovak egyhangú világában.

Brentfordnál tucat számra láthatjuk a bárkákat megérkezve a nagy metropolisba vagy utra készen.

E csatornások gyermekeinek neveléséről már sok szó esett. Az analfabéták száma közöttük ijesztenően nagy, s vándor iskolával, tanárral, könyvvel tett kísérletek mind hiábavalóknak bizonyultak, ők már csak maradnak olyanoknak, legfeljebb nagyon elbusulva magukat, több pálinkába ölik meg szomorúságukat.

London népei közt egész külön osztályt képeznek a részegesek. Számátalan nevet tartalmaz az a lista, melyből a rendőrbíró időről-időre, felváltva, egy-egy csomót a „Részeg otthon”-ba küld, hol jó nevelés, munka mellett sokszor sikerül a megjavítás. Booth tábornok szervezett megtért részegesekből egy brigádot, mely korcsmáról-korcsmára menve, próbálkozott meg a tévelygők megtérítésével, de valami sok haszna azért nem igen volt, mert még az e célra szolgáló menhelyek száma kevés.

Igaz, hogy egy újabb törvény szerint 14 éven aluli gyermekeknek szeszes italt elárulni nem szabad, de azért a szülők még sem sajnálják a fáradságot, s így 1901-ben fejeként kb. 45 forint ára szeszes ital fogyott el. Az erősebbeknek itt erősen segítenek a nők is, s a tiltott pálinka miatt nem egy gazdaaszony fűszer számlája növekedett meg hirtelen.

Részletes tudósításunk a következő:

Elnök: Apponyi Albert gróf.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Fejérváry Géza báró, Széchenyi Gyula gróf, Plósz Sándor és Darányi Ignác miniszterek.

Elnök fél 11 órakor megnyitja az ülést és meleg szavakban emlékezik meg Bittó István egykori miniszterelnök haláláról, mire emléket jegyzőkönyvben örökítik meg. Bemutatja ezután Gyórfy Gyula és Nemess Zsigmond megbízó leveleit. Bejelentet, hogy Zichy Jenő gróf a napirend előtt fel fog szólalni.

Zichy Jenő — Vészi ellen.

Zichy Jenő gróf: Egy kollegája, sajnos, hogy így kell címeznie, nem átalotta a Bud. Naplóban egy telivér valótlanossággal összeállított cikket közölni.

Rakovszky: Szokás szerint.

Zichy Jenő: A cikk nemcsak az igazsággal, hanem a tisztesség elementáris fogalmával is ellentétben áll. (Zaj balról.) A politikában lehetnek ellenvélemények, de a tisztesség fogalmát szem előtt téveszteni nem szabad, különben ez a piszok, sár az illetőre magára esik vissza. (Zaj balról.)

Rakovszky István: Dupla játékot játszanak itt!... Vészi igen! Ujságíró és politikus.

Zichy Jenő: Mindenféle, a lehető legcibább valótlanosságokat ráfogni és ezután azokkal denunciózni, arra nézve még kritikát sem akar gyakorolni. (Helyeslés a néppárton.)

Rakovszky: Nem is kell! Ugyis ismerik! Uj magyar irányzat!

Zichy Jenő: Az egész tüntetésrendezésbe nem folyt be. A mi a politikai álláspontot illeti, nem tanul Vészitől sem tisztességet, sem hazafiságot, sem pedig a királyhoz való hűséget. (Helyeslés a néppárton.)

Rakovszky: Tolakodás!

Zichy Jenő: A királyhoz való hűség volt vezérszavak, csak hogy a magyar apostoli királyt sohase tette osztrák császárrá. (Helyeslés a néppárton.) Akik azt az alázkodást itt is prédikálni akarják, azoknak azt feleli, hogy a nemzet és korona egy fogalom, aki az egyiknek árt, vét a másiknak is. Az egész ország kárhóztatja ezt a javaslatot. (Helyeslés a néppárton.) Nem szabad senkit ámitani. A többség úgy alakult, hogy a nép bona fide választott és nem ismerte ezt a programot. Oszlassa fel a miniszterelnök az országgyűlést és ismertessék e programot. Ha a nép elfogadja az önkélláspontját, jó, de míg önkélláspontjától hamis kártyával játszanak... (Szüneti nem akaró nagy zaj jobbról.)

Elnök: Ez a kifejezés nem parlamentáris!

Zichy Jenő gróf: Ha játék közben különböző kártyákat csusztatnak be... (Óriási zaj.)

Széll miniszterelnök: Semmit sem csusztattunk be! (Nagy zaj jobbról.)

Szűcs Pál: Ha valaki leckéztet, ne beszéljen ily hangon!

Farkas Ábris: Tisztelje a mi meggyőződésünket, különben mi sem tiszteljük az öné. Visszautasítom, amit mondott. Mi nem játszunk hamis kártyával. (Nagy zaj.)

Felkiáltások jobbról: Eláll! Eláll!

Farkas Ábris: Mégis sok. Ne gyanúsítson! (Nagy zaj, helyeslés.)

Zichy Jenő gróf: Hát nem játszottak hamis kártyával. De oszlassák fel az országgyűlést és ha újból megválasztják a többséget, akkor meg fog hajolni. (Helyeslés az ellenzéken.)

(A miniszterelnök.)

Széll Kálmán miniszterelnök: T. Ház! Ahhoz, ami végett Zichy gr. felszólalt, t. i. közte és Vészi József lapszerkesztő között fennforgó differenciákhoz, semmi közöm. De ahhoz közöm van ha képviselő ur jönnek látja akkor, a mikor az ő ügyét védelmezi, egyúttal ellenem fordulni és engem és ezt a többséget megsérteni azzal, hogy mi hamis játékot játszunk. Ezt én egyenesen és határozottan visszautasítom. Harmincöt éve üzök politikát, mindig egy helyen ültem, mindig egy elvet követtem. Én leckét a képviselő urtól a tiszta játékra el nem fogadok. Én programbeszédemben, a trónbeszédemben is megjelöltem, hogy az ország védelmét fokozni kell. Hogy most 25000 ujonccal többet kerünk, folyik programunkból, meggyőződésünkben. Már most, hogy én mikor ta-

nácsoljam ő Felségének az országgyűlés feloszlását, azt gróf Zichy Jenőtől nem fogom megkérdézni...

Kubik Béla: Mindjárt gondoltuk.

Széll Kálmán miniszterelnök: ... hanem akkor fogom tenni, a mikor azon felelősségnek súlya alatt, a melylyel dolgozom és a melylyel minden tanácsomat kísérem, az ország érdekében jónak fogom tartani.

A mi pedig az illeti, hogy utasítás, vagy megbízatás volt-e, erről hajlandó vagyok higgyadn és nyugodtan diszkutiálni mindenkiel, a kinek a parlamentarizmusról tiszta fogalmai vannak, olyan fogalmai, hogy ma már utasítást és semmiféle megbízatást a nemzet gyűlése senkitől el nem fogad. Ezt akartam megjegyezni.

(Az ujoncjavaslat.)

Papp Elek: A nemzet nem bírja el az újabb katonai és egyéb terheket, de különösen nem áldozhat annak a hadseregnek, a melynek szülőanyja Bécs és Ausztria. A dinasztia kedvéért a hadsereget újból és újból növelni nem lehet és nem szabad, felsorolja mindamaz érveket, a melyeket a szélbali szónokok már elmondtak a vita során. Önálló magyar nemzeti hadsereget kíván és addig is a magyar ezredékben a magyar jelvényeknek és a magyar vezényszónak behozatalát. Egy órákor szünetet kért, mire az elnök az ülést felfüggesztette.

Szünet után

Papp Elek folytatta a beszédét. Határozati javaslatot nyújt be, hogy az ujoncjutalékok a népesség aránya szerint számítsák ki.

Münnich Aurél Papp Eleknek némely tévedését igazítja helyre.

(Vészi.)

Vészi József személyes kérdésben válaszol Zichy Jenő grófnak, a kinek mai beszéde tulajdonképpen visszavonulás. Különösnek találja, miszerint Zichy csak ma tiltakozik az ellen, hogy a tüntetésben részt vett, noha az elmúlt héten az összes lapok azt írták, hogy Zichy Jenő az egyik vezére a tüntető népgyűlésnek. Zichy ama kijelentésére, hogy szégyelli a köztük fenálló képviselői kollegialitást, kijelenti, hogy Zichy kollegialitásáról szívesen lemond. Ezután néhány szóval Rakovszky-nak válaszol.

Ezután az ülés véget ért.

Bittó István meghalt.

(Magyarország volt miniszterelnöke.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 9.

A modern Magyarország megalkotói közül ismét kivált egy oszlop. Bittó István az országnak volt miniszterelnöke, ma meghalt Budapesten. Az ifju generáció előtt, amely csak most fejlődik, talán még a neve is ismeretlen az elhunyt államférfiúnak, aki azonban a maga idejében az államalkotó politikusok sorában legelől állott.

Mikor megbukott, visszavonult a politikától. Procul negotis élte le napjait, alig érintkezve valakivel. A politikának mindörökké hátat fordított. Nevét három évvel ezelőtt emlegették ismét, amikor a főrendiház tagságát adományozta a király egykori hívének, kiről ő is, kortársai is, bizony nagyon megfélemedtek.

Életének utolsó évtizedei csendben, zajtalanul folytak le, — ilyen volt az elmúlása is.

Bittó István érdekes politikai cselekedettel tette magát emlékezetessé a magyar parlament történetében. Ő volt az első magyar miniszterelnök, aki bukása után nyíltan az ellenzékhez csatlakozott. Sárosfán, Pozsony-megyében született 1822-ben. Előbb megyei hivatalnok volt Mosonmegyében. Politikai karrierjét 1848-ban mint képviselő kezdte meg és a világi fegyver letétel után a külföldre menekült. 1851-ben amnesztiát kapott és visszatérése után somogy megyei birtokán elvonultan élt, de már 1861-ben ismét a közpályán találjuk. A szigetvári kerület küldötte követeként az új országgyűlésbe. Az 1870-iki delegáciának már elnöke

volt. *Horváth* Boldizsár visszalépése után pedig gróf *Andrássy* Gyula őt hívta meg igazságügyi miniszternek és tárcáját a *Lónyai*-kabinetben is megtartotta. Visszalépése után a képviselőház elnöke lett, 1874-ben pedig őt bizta meg a király a kabinet megalakításával. 1875-ben a mikor *Tisza* Kálmán elismerte a közjogi alapot *Bittó* visszalépett. Egyideig még képviselő volt, 1899-ben pedig a király főrendiházi taggá nevezte ki.

Már évek óta betegeskedett; asztma bántotta. Influenziát is kapott és már a tél eleje óta nem mozdult ki lakásából. Tegnap kissé jobban érezte magát, de ma reggel, amikor komornyikája belépett hozzá, már haldoklott és néhány perc múlva meghalt. Holttestét ma délután helyezték ravatalra az *Andrássy*-ut 70 számú palotában. Beszentelése kedden lesz, amely után születési helyére, a pozsonymegyei Sárosfára szállítják, ahol örök nyugalomra helyezik.

Az özvegyen s a rokonságon kívül ma délután koszorút tettek a ravatalra: *A magyar királyi kormány, a magyar kir. miniszterelnökség, Bezerédy* Viktor, *Szent-Ivány* Zoltán és mások.

Személyesen fejezték ki ma délelőtt részvétüket: *Darányi* Ignác földmívelési miniszter, *Zichy* Nándor gróf, *Szmrecsányi* Pál püspök, ki a beteg *Samassa* József egri érsek részvétét is tolmácsolta, továbbá báró *Majthényi* László, *Bezerédy* Viktor, *Szmrecsányi* Miklós, *Tomcsányi* apát, *Szent-Ivány* Zoltán, *Lyka* Döme és mások.

A megzavart népgyűlés.

(Tüntetés a katonai javaslatok ellen.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Budapest, március 9.

A *Molló* Lajos és társai részéről vasárnapra hirdetett tiltakozó népgyűlés és körmenet nem folyt le programszerűen, mivel ebben a szociálisták megakadályozták a rendezőséget. A negyvennyolcas képviselők s a szociáldemokrata párt között felmerült éles ellentétek szerencsére komofyabb összeütközést nem idéztek elő, de a diszharmonia mégis szembeötlő volt, annál is inkább, mert a szociálisták fellépésükkel lehetetlenné tették a népgyűlés folytatását, úgy, hogy a polgárság tisztán a körmenet megtartására volt kénytelen szorítkozni.

A tüntetés, a melyről röviden ma reggel rendkívüli kiadásunkban megemlékeztünk, a következőképp folyt le:

(A gyűlés elmaradt.)

Az új országháza előtt ma déli egy óra után kezdtek gyülekezni az emberek, akik között a rendezőség nemzetiszínű zászlókat és feliratos táblákat osztott szét. Fél két órakor megérkezett az egyetemi ifjuság, élén *Molnár* Jenő orsz. képviselővel. Ezalatt asztalokból hirtelen dobogót készítettek, amelyen *Holló* Lajos, *Barabás* Béla, *Lovász* Márton, *Ugron* Gábor orsz. képviselők és *Lakatos* Miklós állottak. A munkások a Szabadság-téren egy órakor gyülekeztek, ahonnan zárt sorokban vonultak a parlament előtti térre zászlókkal és táblákkal, amelyeken ily felirások voltak: Le a katonai javaslatokkal! A nemzeti pántlika nem szünteti meg a nép nyomorát! Jogot a népnek! Ott gyorsan körülöfögték az emelvényt, egyre a *Munkás-Marseillais* énekelve, úgy, hogy senki szóhoz nem juthatott. Ilyen körülmények között természetesen a népgyűlés megtartására gondolni sem lehetett. Eközben megérkeztek a szociálisták vezéréi *Bokányi* Dezső és *Grossmann* Miksa, akik rögtön az emelvényre siettek. *Bokányi*, akit zúgó éljenzéssel fogadtak elvtársai, rögtön szólani akart a tömeghez, de ez ellen a képviselők erőlesen tiltakoztak. Erre a szociálisták újra a *Marseillais*ot kezdték énekelni. A rendezőség látván ezt a lehetetlen helyzetet, azt határozta, hogy a népgyűlést nem tartja meg s elvonul a térről. *Holló* Lajos kiáltotta.

— Aki magyar, aki hazafi — mondotta — az kitart velünk a szent ügyért. Mindannyiunknak tiltakoznunk kell a súlyos katonai javaslatok ellen! Most gyertek mindannyian utánunk! Csak a körmenetet tartjuk meg. Aki velünk marad, az igaz magyar!

Ezután *Lakatos* Miklós, *Barabás* Béla és *Hoffmann* Ottó egyetemi hallgató beszélt még a körülbelül ezerfőnyi tömeghez. Majd megindult a menet a *Kossuth*-nótát énekelve a *Váci-körut* felé.

A szociálisták ezalatt a parlament előtti téren várakozó álláspontot foglaltak el, mert azt hitték, hogy a függetlenségi polgárság visszatér majd oda. Ez azonban nem történt meg. Fél órai várakozás után *Bokányi* Dezső beszédet akart intézni elvtársaikhoz, de ebben *Gyalokay* Lajos rendőrtanácsos azonnal megakasztotta. Figyelmeztette a szociálista vezetőket, hogy a gyűlést a bejelentők távoztával megtartani nem lehet. *Bokányi* tudomásul vette ezt s feloszlásra intette a tömeget, amely erre a legnagyobbrészt elvonult s mihamar szétoszlott.

(Tüntető körmenet.)

A menet fél három órakor indult el az *Alkotmány*-utca és *Gorove*-utca sarkáról a *Váci-körut* felé, mintegy ezer zászlóval. A menet elején mennek *Holló* Lajos, *Tóth* János, *Lovász* Márton, *Visontai* Soma, *Gabányi* Miklós és *Molnár* Jenő országgyűlési képviselők. *Barabás* Béla nem vett részt a menetben. Elöl nagy csapat rendőr ment, mintegy ötven lépéssel hátrább zárt kordon vezetésével a menet és körül néhány képviselő és az újságírók. Lépésről lépésre szaporodott a tömeg, amely a *Kossuth*-nótát és a *Hymnus*ot énekelte. Az *Andrássy*-utnál már öt-hatezer főnyi volt.

Itt kezdődött meg a zajos tüntetések végtelen sorozata. Az *Opera* előtt óriási abcugolás, füttyölés hangzott föl: követelték a nemzeti zászló kitűzését.

Eljeneztek a függetlenségi pártkör előtt, melynek erkélyén egyedül *Barabás* Béla állott. Arra kérték, hogy szónokoljon, de ő intet a kezével, hogy vonuljon tovább a tömeg, mert a megállás életveszedelemmel jár.

A tüntetés a *Kossuth*-utcában kezdett vesélyes jellegűt ölteni. A zászlóval Országos Kaszinó alatt a kaszinó tagjait s *Wekerlét* abcugolták.

(Bevert ablakok.)

A tömeg dühe még magasabba hágott, mikor észrevette, hogy a Nemzeti Kaszinó három ablaka nyitva van, s belőlük tüntetőleg gunyosan mosolyog alá egy sereg mágnásarc. Gróf *Andrássy* Tivadar integetett az egyik ablakból, amire pfuj kiáltásokkal feleltek. Fivére, *Gyula* gróf, szerényen megvonult egy csukott ablak mögött. Szerencse, hogy a tömegnek itt nem voltak kövek a keze ügyében, mert különben nagy botrány keletkezett volna. Egy éljen is hangzott itt: *Beöthy* Ákosnak szólott.

A tömeg ezután egyre zajongóbb lett. A király bérháza előtt csak a *Kossuth*-nótát énekeltek tüntetően, de a *Klotild* főhercegnő palotája előtt már előkerültek a kövek is. Egy katonatiszt állott a *Belvárosi Kávéházban*, hátat fordítva a tömegnek s a következő pillanatban már be volt törve két nagy ablaktábla s egy fekete cégtábla. Ettől fogva egyre sűrűbben repültek a kövek.

Válságossá lett a helyzet, mikor a tömeg a szabadelvűpárt köre elé ért. Két-három ablakot betörték. *Tóth* Lajos rendőrkapitány ekkor feloszlásra szólította fel a tömeget s tizenkét lovasrendőr rohamot intézett a tömeg ellen, de nem bírtak vele. Fél volt, hogy óriási katasztrófa következik be, mert a tömeget, amelynek nem lehetett másutt menekülése, beleszorították a *Dunába*. *Tóth* kapitány ezért visszahívta a rendőröket.

(Rendőrök attakja.)

A tömeg azután megéljenezve *Tóthot*, rendben vonult tovább a Szabadság-térre, mely a menet végcélja volt. Itt *Holló* Lajos szétoszlásra kérte a népet.

A tüntető körmenetnek polgári elemel csöndben el is hagyták a teret, de ott maradt az utca igazi népe, a mob kezdte meg csak most igazán közveszedelmes munkáját. Dobálni kezdték a rendőrséget, beverték az ablakokat, s bátrabban kezdtek működni a zsebmetzők is. *Kolocsa* felügyelő vezetésével kilencszer intéztek rohamot. De a tömeg mindig

ujra összeverődött. A *Hold*-utca 6. számú épülfőfőben levő háznál téglákat szereztek s most már valóssággal életveszedelmes dobálódzás keletkezett, sőt fosztogatásra is akartak vetemedni. Több mint két óráig tartott, míg ujjabb, vagy öt attak után meg tudták tisztítani valamennyire a környéket.

A zavargók közül majd félszáz embert volt kénytelen a rendőrség letartóztatni.

A letartóztatottak túlnyomó részét, miután igazolták személyazonosságukat és lakásukat, szabadon bocsájtották. Az eljárás azonban folyik ellenük.

Bánffy Dezső

a lipótvárosi kaszinó elnöke.

(A vasárnapi választás.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, március 9.

A *Lipótvárosi Kaszinó*, a főváros előkelő társadalmi testülete vasárnap tartott közgyűlésén *Bánffy* Dezső báró főudvarmestert, Magyarország volt miniszterelnökét egyhangulag elnökévé választotta.

Délután négy órakor küldöttség kereste föl *Bánffy* Dezső bárót, hogy vele a Kaszinó elnökévé történt megválasztását közölje.

Sámuel Lázár beszédet intézett *Bánffy* Dezső báróhoz:

Hangoztatnom kell, mondta a beszédben, hogy *Excellenciád* személyében nem a politikust és nem is az ország zászlós főurat, hanem azt az elítélet nélküli és fenkelt gondolkozású férfit választottuk meg, kinek izzó honszeretete és a magyar polgári középosztály iránt mindenkor tanúsított jóakarata mindnyájunkban együttérzést és bizalmat keltett. Midőn *Nagyméltóságod* tagjaink sorába lépett, ezzel eddig követett irányzatunkat helyesnek fogadta el, viszont mi *Nagyméltóságodnak* az egységes magyar nemzeti állam kiépítésére, a magyar kultúra fejlesztésére irányuló eszméit és törekvéseit, lelkesedéssel valljuk magunkénak.

Bánffy Dezső báró válaszában a többek között a következőket mondta:

Köszönettel veszem azt, hogy bennem a választásnál azt a liberális, erős magyar nemzeti irányu férfit választották meg, akinek magának is az a nézete, hogy a magyar polgári középosztály van a középosztály más tényezőivel egyetemben hivatva az egységes magyar nemzeti állam létrehozására közreműködni. Egyetérték abban az elmondottakkal magam is, hogy a kaszinónak munkához szokott és munkából élő tagjai helyesen a társadalmi érintkezés és szórakozás mellett az aktuális politikától eltekintve, míg egyfelől a jótékonyág gyakorlását tekintik célul, egyuttal a magyar nemzeti állam és műveltség fejlesztésére is törek-szenek. Midőn az elnökséget köszönettel elfogadom, magam is munkásai sorába léptek annak a társulatnak, mely a magyar nemzeti állam kiépítése, a magyar nemzeti kultúra fejlesztése céljaira áldozatokat is hoz.

Este fél kilenc órakor a Kaszinó fényes termeiben disztrakoma volt *Bánffy* báró tiszteletére. A diszterem színültig telt meg előkelő közönséggel. Ott voltak a többi közt: *Keglevich* István gróf, *Degenfeld* József gróf, *Eötvös* Károly, *Dárday* Sándor, *Agoston* József, *Rupp* Zsigmond, *Radisich* Jenő, *Gajáry* Odön, *Földváry* Miklós, *Almássy* Géza, *Haller* János báró, *Jesszenszky* Sándor, *Kadocsa* *Lippich* Elek, *Podmaniczky* Géza báró, *Dániel* Ernő báró és sokan mások. A kaszinó tagjai igen nagy számmal jelentek meg, köztük a kaszinó kebelébe tartozó országgyűlési képviselők is pártkülönbség nélkül.

Az első felköszöntőt *Ballai* Lajos miniszteri tanácsos a *Lipótvárosi Kaszinó* alelnöke, mondotta, lelkesen szólva a kaszinó nemzeti és kulturális feladatairól. Azután kiemelte, hogy mi volt a cél, amiért báró *Bánffy*ot választották elnökül: felvilágosodott szellemmel nemzeti törekvéseket ápolni, a társadalmi összhangot szé-

lesebb körbe bevinni, ehhez kérték munkatársul. Bánffyvit éltette.

Báró Bánffy Dezső megköszönte az óvációt, aztán ismételte azt, amit a délutáni küldöttség előtt mondott, hogy t. i. napi politikával foglalkozni nem óhajt. Aztán így folytatta:

— Egyáltalában távol állt ezen körben, ezen keretben politikai működésre tört vagy alkalmat keresni. Azt hiszem, hogy mint az igen tisztelt alelnök ur itt elmondotta, hogy akkor, midőn megüszte bizalmukkal és elnökke választásomat szavazataikkal eldöntötték, ezzel akarták kifejezni azon nézetüket, azon évi álláspontjukat, hogy azon erős, hazafias nemzeti irány, az egységes nyelvű magyar nemzeti államot megalkotni akaró törekvés (Zajos helyeslés), azon különböző társadalmi osztályok és felekezetek közötti ellentétet kiküszöbölni akaró működés, amelyet helyeselnék s amely irányban törekvéseimet talán a múltban is s a közelebbi időben is helyeselve kifejezésre akarják juttatni, hogy itt e körben is egyetértetek e tekintetben velem és akarják, hogy ezen körben való működés keretében is ezen irány érvényesítésére közreműködjem. (Ugy van!) Oszinte köszönettel és hálával fogadom a megtiszteltetést; úgy hiszem, hogy itt e körben, e keretben, ezen egyesületben az erős hazafias irány, a társadalom különböző osztályai közötti ellentétnek kiküszöbölésére való törekvésnek, a felekezetek közötti ellentétnek elsimítására való akaratnak minden tényezője megvan és azt hiszem, hogy segítségemre lesznek nekem az igen tisztelt urak. Hiszem, hogy segítségükre lehetek én a tekintetben, hogy az egységes irányzat, egységes törekvés mellett a hazának, az államnak, a magyarságnak nagy szolgálatot tehessek. (Elénk éljenzés.)

Poharat az együttes működésre üritette.

Eötvös Károly állt föl aztán és elmésségével a kaszinói életet jellemezte s szavait ekképe fejezte be:

Egy tábor volt ez a társaság, amelynek nem volt vezére, egy vezér volt, akinek nem volt tábora, összeakadtak, az isten éltesse őket. (Hosszantartó tetszés és taps.)

Azután beszélt még báró Podmaniczky Géza, dr. Baracs Marcell, Gajáry Odön, Zsigmond Jenő. Végül megegyezően szólott Bánffy Dezső báró asztalbontás előtt, buzdítván a kaszinó tagjait a nemzeti törekvésekért való kitartására.

SPORT.

A verseny-egylet közgyűlése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 9.

Az aradi versenyegylet gróf Károlyi Gyula elnöklése alatt vasárnap délelőtt tartotta meg évi közgyűlését az arad csanádi takarékpénztár tanácstermében. A közgyűlés legkiemelkedőbb eseménye a *lóverseny pályáról* lefolyt tanácskozás volt, amelynek létrehozásán és állandósításán több év óta fáradozik az egyesület.

A megvalósításhoz közelálló terv volt tudvalevőleg az, hogy Buzsákban, a Nádasdy-féle földön épít az egyesület állandó verseny-pályát, ez a terv azonban ugylátszik tervnek maradt, mert a tegnapi közgyűlésen arra indítottak mozgalmat, hogy a várostól a lóversenyek eddigi és jelenlegi helyén: a *nagyerdő előtti mezőn* kérnek területet az állandó tribün felépítésére és a verseny-pálya kijelölésére.

A közgyűlést, melynek lefolyásáról itt beszámoltunk, gróf Károlyi Gyula elnök nyitotta meg. Ó parentáita el az egyesületnek a múlt évben elhunyt tagjait: Lonovics Józsefet, Eckhardt Oszkárt és Seilágyi Sandort, a közgyűlés pedig elhalálozásuk felett jegyzőkönyvileg fejezte ki részvétét.

Persa Péter jegyző olvasta fel ezután a számadások felülvizsgálására kiküldött bizottság jelentését. Az 1908 ik évre megállapított költségvetést és múlt évről készített elszámolást a közgyűlés tudomásul vette s a szokásos felmentvényeket megadta.

Az igazgató-választmány három éves mandátuma lejárván, az új igazgató-választmány tagjaivá megválasztották: Bíró Albert, ifj. Blaskovits Ernő, gróf Breda Viktor, dr. Dálnoki-Nagy Lajos, Dániel Endre, báró Bánhidy Antal, gróf Dagenfeld Imre, dr. Takácsy Sándor, Friebeisz Miklós, Hendrey Pál, gróf Károlyi Tibor, Urbán Iván, gróf Károlyi Gyula, Urbán Péter, ifj. Kintzig János, Kövér Lajos, Olasz Elemér, Paikert Viktor, dr. Csernovich Diodor, Purgly János, Purgly László, Tallián Andor, br. Solymossy Lajos és Fejér József tagokat, jegyzővé Persa Pétert.

A megválasztott igazgató-választmányból aztán megalakult a verseny-egylet elnöksége. Elnökké megválasztották egyhangulag ismételve gr. Károlyi Gyulát, igazgató-elnökké Urbán Ivánt, alelnökké gróf Breda Viktort.

A versenyter állandó kijelölése és a tribün kiépítésére egy szűkebb körű bizottságot küldtek ki Urbán Iván, gróf Breda Viktor, Purgly László, Paikert Henrik, Fejér József és Persa Péter személyében.

A versenyegylet kötelékébe új tagokul felvették: br. Baich Ivánt, br. Codenhove Károlyt, Dániel Ferencet, Hoffmann Lipótot, Krause Jánost, Nagy Ákóst, Szunyogh Zoltánt és Vojnich Simont.

Irodalmi est a városházán.

(Az író-társaság első fölolvasó ülése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 9.

Elénk érdeklődés mellett, szépszámú közönség jelenlétében, tartotta az aradi Kölcsey-egyesületnek irodalmi szakosztálya első fölolvasó ülést ma délután öt órakor, a városháza dísztermében. A jelen voltak soraiban, a kik az író-társaság első debut-je iránt való érdeklődésüknek tanujelét adták, voltak a többek között: *Institoria* Kálmán polgármester, *Dálnoki* Nagy Lajos alispán, Pekár Károly, Frint Lajos lelkész, Varjassy Árpád kir. tanfelügyelő, Goldis László román püspöki titkár, továbbá előkelő hölgyközönség.

Az ülés a következőképen folyt le.

Az elnöki megnyitót *Somogyi* Gyula dr. elnök mondta, szép szavakban szólva a szakosztály hivatásáról.

— Két dolgot — ugymond — teljesen kizártnak kell tartanunk. Nem szabad minden áron geniet fölfedezni akarnunk és nem szabad a lehetetlenségnek szárnyakat adnunk. Ellenben a hasznos munkát jó törekvéseiben vállvetve támogassuk. Mert végre is a nemzetek nagyságát nem a geniek aránytalan nagy száma, hanem inkább a hasznavehető munkások minél nagyobb tömege teszi. Ez a szempont teszi jogosulttá a főváros predomináló és mindent elsorvasztó irodalma mellett a vidék irodalmi szövetkezéseit. . . Nagy szerencsétlenség volna, ha *Azsia Budapest határszélen kezdődne*.

Ezután a magyar irodalomnak irányairól beszélt, kiváló tudással, érdekesen, azt fejtegetve és illusztrálva, hogy az irodalom nem hanyatlik, hanem folyton megjuul. Szép, kerekded képét adta a magyar irodalom aranykorának. Végül az irodalmi szakosztály programját vázolta lelkes szavakkal s annak működésére isten áldását kérte.

Lelkes éljenzés fogadta a tartalmas megnyitói beszédet, a mely után *Csécsei* Imre, az aradi irodalom jeles, érdemes munkása, a kiváló költőpap lépett a fölolvasó asztalhoz, és gyönyörű költeményét olvasta fel, általános tetszés közben.

Megkapó volt *A felhők* című vers, ugyszintén a *Poétik védőmezeje*. A bibliából vett tárgy a *Jézus és a bűnös asszony*. Az asszonyról szól, a kit meg akar a tömeg kövezni, mert vétken érték. Ámde Jézus közbelép:

„A kinek nincs vétké bűne közületek,
Az vessen e nőre legelőször követ.”

Erre

... Elcsitul a zugás. Kit a lelke vádol
Messze haladt immár templom tornacából

Le a völgybe tértek gyors szaladó lábba.
Nem gondolva többet a nővel, a váddal.

Kedves paraszttörténet volt az *Örvegyaszony legényfia* című vers. A legutolsó, mély hatást keltő vers a bujdosó kurucok nótája volt. *Hej régi szép magyar nép*. A végső sorai ennek a hatalmas versnek ezek:

Lesz idő még, harcrobajba
Ujra zeng a „raj! a! rajta!”
Megsegít az isten téged,
Visszatér a dicsőség,
Ujra ép,
Szabad lesz a magyar még!
„Hej, régi szép magyar nép!”

Ki nem akartak fogyni a tapsok e strófákra.

Losoncy Zoltán lapunk munkatársa, az erős tehetségű fiatal író olvasta föl *En ő és a nagymamája* című poetikus, kedves hangulatot árasztó novelláját.

Az elbeszélés két fiatal lélek szerelmi idillje, melyet a május ereje a csókhoz juttat. Nagyon szép lehetett ez a május, a melyről így szól az író:

A világ fiatal erővel pompázott körülöttünk,
s olyan szép volt, hogy a szemünkkel nem bírtuk eléggé látni: néztük hát a szívünkkel is. Néztük s a mindeneken hatalmaskodó májusi zöldben, a beszédes szellő-vallomásban, mely a tavasz nagy szerelemről mondott ismerős titkokat, meghatottan ültünk egymás mellett.

A rozszaszínű kép árnyékát egy nagymama képezi, ki a szerelemnek ellensége, de akit pompásan lefőznek a fiatalok.

Derűt, májusi hangulatot csalt a terembe a novella, a melynek íróját hosszantartó tetszés-zaj taps, jutalmazta.

Végül *Kara* Győző tartott igazi irodalmi becsű, s az aradiakra nézve kettősen érdekes fölolvasást ifj. *Vásárhelyi* Jánosról, e század elejének kiváló poétájáról, a kinek irodalmi működése a mai generáció előtt ugyszólván teljesen ismeretlen. Bevezetőül érdekesen szölt, *Vásárhelyi család történetéről*, a melynek emlékei a tatárjárásig nyulnak vissza. *Vásárhelyi* János Borosjenőn, 1800. április 22-én született. Alispánja és országgyűlési követe volt Csanád-megyének.

A fölolvasás, a mely különben csak része volt egy készülő nagyobb tanulmányának, *Vásárhelyi* Jánost csupán mint íróit méltatta, kezdve onnan, a mikor mint 17 éves ifju Himfy dalainak hatása alatt szerelmes verseket írt. A kezdő poétának kedvesen naiv strófája volt ez:

Csak egy szent és szép név ám ez
Ki enyhíthet ez ellen;
Szóljak-e? Röviden Lóra
Leonóra egészen.
Ó kedves név, kedves test,
Melyet csak az övé fest
Csak a kedves Laura lehet
Enyhíthője szívemnek,
Nekem is csak Laura tehet
Azt mint Liza Himfynek:

De később már igazi értékkel nyilatkozik meg a poézis műveiben, a melyek az akkori leg-híresebb szépirodalmi lapok: a *Hebe*, *Aurora*, *Szépliteraturai Ajándék* és a *Felsőmagyarországi Magyar Minervában* jelentek meg. Maga *Kazinczy* Ferenc így ír róla a többek között.

„Hébének legszebb darabjai közé tartozik A költő vágyása Vásárhelyitől. Gondolatai magasak, érzései mélyek, nyelve tudós nyelv; és ha minden stanzát kitoldana még két sorral, hogy a szkéma nyolcas rimmé váljon, ez a darab volna líránknak egyik legpompásabb járdalású éneke, poesisünknek egyik elsőrendű dicsze, kevélysége.”

Sok érdekeset mondott el *Kara* Győző, a nevezetes aradi poéta életéből, érdekes szemelvényeket szakítva ki annak verseiből.

A mindvégig vonzó, rendkívül érdekes fölolvasást lelkes éljenzés követte, s az ülés végén számosan fejezték ki elismerésüket *Kara* iránt, aki annyi gonddal buvárkodva emelte ki a feledésből a jeles aradi költőt.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Kedd: Figaro házassága, vígjáték. (Párosbérlet)
Szerda: Bob herceg, operette. (Bérletszűnet.)
Csütörtök: Bob herceg, operette. (Bérletszűnet.)
Péntek: Bob herceg, operette. (Páratlan bérlet.)
Szombat: Bob herceg, operette. (Páros bérlet.)

* **Bob herceg.** Tekintettel az élénk érdeklődésre, mely a közönség részéről a *Bob herceg* előadása iránt mutatkozik. Zilahy igazgató eltér a rendes egynapi elővételi szokástól és *holnap-tól kezdve mindkét bérletszűnetes* előadásra a színház középső kapu bejáratánál várhatók lesznek a jegyek. *Martos Ferenc* és *Huszka Jenő* a Bob herceg társ szerzői értesítették Zilahy igazgatót, hogy a két első előadáson *jelen lesznek.*

* **Zilahy új szerepe.** A Bob herceg előadása után érdekes repriz lesz a színházban: *A kis herceg* operett, melyben a címszerepet *Zilahy S. Vilma* fogja énekelni. Az operette csaknem teljesen új betanulással kerül színre, s leközelebb már megkezdődnek a színpadi próbák is. *A kis herceg* után a másik repriz lesz a *Görög rabszolga*, angol operette, melyre az igazgató új díszleteket csináltat.

Orosházaiak küldöttsége
Budapesten.

(A katonai javaslatok ellen.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, március 9.

A katonai javaslatok ellen tiltakozó deputációk között ma Orosháza község küldöttsége érkezett a fővárosba. A küldöttség, a melyben az Orosházával szomszédos tíz nagyközség polgárai is képviselve voltak, *száznyolcvan* főre rugott és dr. *Bikády Antal*, az orosházi függetlenségi kör elnökének vezetése alatt, délután fél kettőkor érkezett meg a fővárosba.

A vasutnál *Veress József*, az orosházi kerület országgyűlési képviselője, *Benedek János*, dr. *Nessi Pál* orsz. képviselő, továbbá az egyetemi ifjuság kiküldöttjei várták a küldöttséget.

A pályaudvarról a képviselőház elé mentek, de mivel az gyűlés sokáig tartott s az elnököt alig győzték kivárni, *Kossuth Ferenc* megjelent a parlamenti palota előtt és lelkesítő beszédet intézett hozzájuk. Megköszönte nekik, hogy az ellenzéknek a katonai javaslatok ellen folyó akciójában segítségére sietnek és kérte őket, hogy tartsák meg továbbra is szívükben ezt a lelkesedést. Végre megjelent *Apponyi Albert*, a képviselőház elnöke is, a kit dr. *Bikády Antal* üdvözölt.

Apponyi Albert beszéde elején körülbelül azokat mondta, a miket az előző küldöttségeknek, aztán így folytatta:

— Abban, hogy Orosháza községének polgárai ily nagy számmal jöttek fel, mindenestre *kívánságaik* nyomatékos kifejezését látom. A látogatás nem az én személyemnek, hanem a képviselőház elnökének szolt. Vigyék haza azt a magnyugvást, hogy *kívánságaik* teljes és lelkiismeretes méltányolással fognak tárgyalatni. Az az érzés, a mely önöket arra indította, hogy itt megjelenjenek, buzdítsa önöket arra, hogy a törvényhozás elhatározását, legyen az bármilyen, *törvénytisztelet higgadsággal* fogják fogadni.

Az orosházaiak ezután a kerepesi temetőbe mentek, a hol megkoszorúzták *Kossuth Lajos* sírját.

Az orosházaiakon kívül ma még egy monstre-küldöttség hozott a katonai javaslatok ellen kérvényt a Házba: a *szolnokiak* deputációja. Az ülés előtt jött el és nevökben *Tóth János* képviselő nyújtotta át a kérvényt *Apponyinak*. *Apponyi* körülbelül ugyanazt felelte a szolnoki küldöttségnek, a mit az orosházaiaknak is mondott.

A szolnokiak érdekes nótát hoztak magukkal a fővárosba. Ez a szövege:

Fejérváry katonát kér,
 Hogy ilyen az arcára fév,
 Nem értjük a német szavát,
 Nem adunk neki katonát
 Éljen a haza!

A merre mentek, mindenütt ezt dalolták, úgy, hogy utoljára a pestiek is eltanulták tőlük.

Az ipartestület közgyűlése.

(Az iparosok kibővítése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 9.

Az aradi ipartestület vasárnap délelőtt az iparosoknak élénk érdeklődése mellett tartotta az évi közgyűlést.

A testület fennállása óta első eset, hogy elnök- és előjáróság-választás híján is határozatképes volt a közgyűlés. Körülbelül 250 tag töltötte meg a testületi épület nagytermét. A többek között jelen voltak *Berán Antal* elnök, *Grein Nándor* tb. főkapitány, hatósági biztos; *Müller Károly* testületi ügyész, *Kiss Ferenc* titkár, *Klein Ignác* és *Rosmanith Albert* alelnökök, *Barthel János* pénztárnok stb. Az ülés megnyitása után érkezett meg *Kristyó János* kamarai elnök, az ipartestület örökös tiszteletbeli elnöke, akit a testület tagjai lelkes éljenzéssel, az elnök pedig üdvözlő beszéddel fogadtak. A napirendre tűzött tárgyakat meglepő egyhangúsággal valamennyien s vitakozás nélkül fogadták el. Az évi számadásokat tudomásul vették, s a pénzkezeléssel foglalkozott tisztviselőknek a felmentvényt egyhangulag megadták.

Felszólamlás csak a testületi épület kibővítésének kérdésénél történt. Miután ugyanis *Kiss Ferenc* titkár a legrészletesebb tájékoztatással ösmertette az építkezés szükségességét úgy anyagi, mint erkölcsi szempontból, *Stark Sándor* arra nézve kért felvilágosítást, hogy foglalkozik a testület azon kérdéssel, hogy valamikor a rokkant iparosoknak is külön menedékhelyük legyen, míg *Schäffer Henrik* azt ajánlotta a vezetőség figyelmébe, hogy az építkezés foganatosítása alkalmával tekintettel kell lenni arra is, hogy esetleg *képzőművészeti kiállítások* is rendezhetők legyenek az új nagyteremben.

Miután mindkét felszólamlásra az elnökség megnyugtató választ adott, a közgyűlés határozatilag kimondotta, hogy a kért 50000 korona hitel felvételére a felhatalmazást megadja, s az építkezés teljes lebonyolítására *Berán Antal* elnök, *Kristyó János*, *Keller Izsó*, *Virágh Lajos*, *Kotsis Lajos*, *Tabakovits Emil*, *Halmay Andor*, *Klein Ignác*, *Rosmanith Albert*, *Hoffmann Viktor*, ifj. *Radocsányi János* és *Joanovits Antal* tagokból álló bizottságot választja meg, illetve kéri fel.

Elhatározták továbbá, hogy az új építkezés foganatosítása után az addig újra szervezett iparos ifjak egylete is helyet kap a testületi épületbe, még pedig a titkár jelenlegi lakosztályába, míg a többi a szálló helyén átalakítandó lakrészt kapja a földszinten. Miután még a betegsegélyző pénztárnak április hó 5 én tartandó közgyűlésre hetvenkét kiküldött választatott, *Kristyó János* tb. elnök beszédet intézett a testület tagjaihoz. Hangsúlyozta a többek között, hogy az ipartestület tagjai jelenlegi bölcs határozatukkal *második alappát vetették meg az aradi ipartestületnek*, örömmel tapasztalja, úgy mond, hogy a magvak, melyeket ő és előjárótársai husz évvel ezelőtt elvetettek, azóta hatalmas tölggyekké fejlődtek. A testületi intézmény hatalmasan kifejlődött s a tagok mint

erős várakhoz, ragaszkodnak az ipartestülethez. Büszke reá ugyanis mint kamarai elnök, ugyanis mint a testület tb. elnöke, hogy Arad városnak ily intelligens és józán iparosága van s egyben hangsúlyozza, hogy a jövőben is az összetartás legyen a tagok legfőbb elve.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) **Munkások közgyűlése.** A magyarországi munkások rokkant és nyugdíjegyletének aradi fióka tegnap délután tartotta meg közgyűlését a város-ház földszinti kistermében *Tedeschi Viktor* elnöke alatt. A felolvasott jelentések után az elnök előterjesztette a közgyűlésnek, hogy az anyaegetlet április hóbán ünnepli Budapest fennállása tíz éves évfordulóját, melyen az aradi fiók *Wallfisch Károly* elnökkel fogja képviseltetni magát. Ezután az új tisztikar megválasztására került a sor, amelynek névsora a következő: Elnök: *Wallfisch Károly*. Alelnökök: *Balaton Mihály*, *Georgiadesz József*, *Vlasits József*. Pénztárnok: *Wirthardt Tivadar*. Ellenőrök: *Nagy Daniel*, *Stumper Ferenc* (háznagy), *Toinai Lajos*. Jegyző: *Krausz Ferenc*. Irodavezető-titkár: *Taub Aranka*. Választmányi tagok: *Árpási József*, *Borhegyi Károly*, *Borszéki Ferenc*, *Brenner Mátyás*, *Buchsbaum János*, *Blaskovits Lajos*, *Drahoczky Rezső*, *Gyulai Ágoston*, *Hetessy István*, *Kalmár István*, *Krulik Rezső*, *Kamenik Nándor*, *Lind Gáspár*, *Löcs Rezső*, *Mayerhoffer Ferenc*, *Muradi Atilia*, *Pogány György*, *Rákosi Flórián*, *Szabó Sándor*, *Szabó János V.*, *Sárkány Antal*, *Szilvási György*, *Schäffer József*, *Szilágyi György*, *Schubert Ferenc*, *Todor-szku Mihály*, *Tégiási Gyula*, *Tumó Lajos*, *Vagács Ágoston*, *Veisz Ferenc*. Választmányi pottagok: *Blaskovits János*, *Czeiloth Vince*, *Dauda Antal*, *Dalnoki Kálmán*, *Jászai Sámuel*, *Kovács Ferenc*, *Pályi József*, *Raska János*, *Szlavkovics Péter*, *Szeles Pál* és *Vársegi József*.

(*) **Az aradi kereskedő ifjak betegsegélyző egyletének folyó hó 3 ára** egybehívott évi közgyűlése határozatképtelensége folytán folyó hó 15-ének délután 3 órájára halasztatott el.

Lujza hercegnő hasonmása.

(Egy nem sikerült orfeumi attrakció.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, március 9.

Klasszikus becsapáson mulatnak most a fővárosban. Az áldozata *Grüner Jaques*, a budapesti híres *Tátra-kávébáz* tulajdonosa, aki az egyetemi ifjak által rendezett hazafias tüntetés révén vált emlegetetté; a szenzációban pedig nem kisebb személy szerepel, mint *Lujza* toszkánai hercegnő.

Grüner Jaques — mint fővárosi tudósítónk telegrammban elmondja a humoros esetet — levelet kapott egy lebergi orfeum igazgatójától, aki egy hölgyet ajánlott neki szerződésre.

A hölgy, írta a lebergi orfeum-direktor *Grünernek*, nem nagyon szép, énekelni abszolúte nem tud, táncolni még kevésbé, ellenben *feltűnően hasonlít Lujza hercegnőhöz*.

Ez elég volt *Grünernek* lelki szemei előtt már megjelentek a plakátok, amelyekkel ezt a nagy attrakciót hirdetni fogja:

Lujza hercegnő a Tátrában!

— Csak rövid ideig. —

Persze, mindjárt másnap kiderülne a turpisság, de a hölgy úgy is fog vonzani.

A lebergi orfeum-direktor *utiköltséget és előleget* kért. *Grüner* elküldte mindkettőt, aminek ellenében a lebergi direktor utnak indította *Lujza hercegnő* hasonmását.

A nevezetes hölgy meg is érkezett, de egy csalódást hozott magával. Kiderült, hogy a hölgy abszolúte *nem hasonlít Lujza hercegnőhöz*. *Grüner Jaques* sohase látta *Giron* nyelvmester kedvesét, de az arcképekkel való egyszerű összehasonlítás kimutatta, hogy a hölgy teljesen né-

külözi a Lujza hercegnőhöz való hasonlatosságát.

Ezzel persze nem lehetett attrakciót csinálni. Grüner a hölgyet elbocátotta, a lebergi orfeum direktort pedig bepörölte kártérítésért. Könnyön meglehet, hogy ennek a pörnek során bírói szemle fogja megállapítani: hasonlít-e a pörben szereplő hölgy Lujza princessra, vagy sem?

A motorkocsi közgazgatási bejárása.

(A megakadt automobil.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 9.

Az arad-csanádi vasutak motor-kocsi közlekedésének utvonala ma tartották meg a közgazgatási bejárást. A hivatalos személyek: Ney Ferenc és Papp János főfelügyelők, mint miniszteri kiküldöttek, Sarlot Domokos főkapitány, Reicher Károly és dr. Steinhardt Mór főügyészek, Virágh Lajos főmérnök, mint a város képviselői, Boros Iván főjegyző a megye képviselőjében, Hervay Kálmán battonyai főszolgabíró, Mikes Gyula makói főmérnök, Tenner Lajos lovasuti igazgató, továbbá az arad-csanádi vasutak részéről: Hegedűs László vezérigazgató-helyettes, Medveczky Ede főfelügyelő, Gellérnyi Ernő főellenőr, Schör Lajos és Tüdös Béla főmérnökök, reggel 9 óra 30 perckor indultak el a benzin-motoros automobillal a városháza előtti térről.

Mezőhegyesig haladt motorkocsi minden fennakadás nélkül, ott a társaság megebédelt s délután két órakor indultak vissza Arad felé. Az automobil azonban a Peregi-major nevű megállóhely előtt hirtelen megállott s több elindítani nem sikerült.

A motor-szerkesztet működését az akasztotta meg, hogy a gépezetben két henger között elovadt a tömités, anyag nem volt kéznél s így a hibát megjavítani nem lehetett. A kigérett tömités helyébe befolyt a hűtésre szolgáló víz s miután ez eloltotta a benzin lobbanó szikráit, a motor nem jöhetett működésbe.

A peregi állomásról Aradra telefonáltak egy gőzmozdonyért, amely aztán a megakadt motort mintegy két órai késéssel bevonattatta az aradi pályaudvarra.

A mai bejárásnál előállt baleset természetesen sokkal kisebb jellegű, semhogy ez valamiben is rontaná a motorkocsival eddig elért eredmények értékét s befolyással volna a rendszeres közlekedés megkezdésére.

A motorkocsi, amióta időnkint bejárnak a városba is, egész népszerűsége tettek szert maguknak. Reggel kilenc órakor, az indulás előtt a városháza előtt vesztegelt az automobil a valóságos udvara keletkezett ott, száznál több ember leste az indulását.

Ma délután három óra ötven percre volt jelezve a kocsi megérkezése s fél négykor már annyi ember állott összegyülekezve a csanádi palota előtt, hogy rendőröknek kellett az utat szabadon tartani.

Jóval négy óra után, még fél öt tájban is még mindig kitartóan várt a közönség, a motoros azonban nem jött, a mire aztán elterjedt a baleset híre.

HIREK.

Ujságírók szabadság-lakomája.

— Fölvívás Arad polgárságához. —

Arad, március 9.

Az aradi ujságírók vasárnap délután három órakor Müller Károlyelnöksével ülést tartottak, a melyen a sajtó képviselőin kívül részt vett Ko-

vács Vince, a nemzeti ünnepségeket rendező bizottság elnöke és Somogyi Gyula dr. a Kölcsey-egyesület irodalmi osztályának alelnöke. Az értekezleten elhatározták, hogy március 15-én, a Fehér Kereszt télikertjében a szabadsajtó napjának megünneplésére nagyszabású társasvacsorát rendeznek. A szükséges intézkedések megtételére bizottságot küldöttek ki, a melynek tagjai: Müller Károly, Schröder Béla, Illés Zsigmond és Zima Tibor. Ez a bizottság az aradi hírlapírók nevében az alábbi felhívást intézi Arad polgárságához:

Ötvenöt év előtt örökéletű, hervarhatatlan virágokat termelt nekünk a tavasz. Kivirult a szabadság rózsafája s azon szakadozott a legszebbik bimbó: a szabad magyar sajtó.

Azóta kinyílt, szépséges rózsá lett ez a magyar sajtó, mely illatával betölti az országot. Mi, a magyar ujságírók, a rózsafa hűséges kertészei, ünnepet ültünk a rügyfakasztó márciusban, a természet ujjászületésének, a sajtó életrekelésének, bilincseiből való felszabadulásának örömeire.

Magyar polgárok! Ti, akik nap-nap után élvezitek az ötvenöt év előtt felszabadult sajtó áldásait, ismeritek teremtő, termékenyítő, tápláló erejét, látjátok az igazságért folytatott küzdelmeit, jertek velünk megülni a felszabadulás örömnepét!

Az aradi ujságírók március 15-én este a Fehér Kereszt vendéglő nagytermében társasvacsorát rendeznek, melyre Aradváros polgárait és polgárnoit imé szeretettel hívják.

A társasvacsorára szóló részvételi-ívek, melynek aláírása kötelező erejű, az aradi lapok szerkesztőségeiben, a kávéházak pénztárában, a klubokban s az egyes hivatalok főnökeinél vannak elhelyezve. Egy teríték ára: három korona.

Az ujságírók szabadság-lakomáján tartandó felköszöntők elmondására Müller Károlyt és Stauber Józsefet kérik fel.

Egy levelezőlap öt éves utja.

— Aradtól Marosvásárhelyig és vissza. —

Arad, március 9.

Az a sebesség, a melylyel a kábel-dróton át Newyorkból lehet csevegni, bizonyára elpirul, ha megtudja, hogy mennyi idő alatt tette meg utját Aradtól a Maros-Vásárhely nevezetű tengeren túli városig és onnét vissza — egy levelező lap.

Funkelstein József aradi gabonakereskedő 1898. december hó 12-én levelező-lapot küldött Farkas Izsák címére Maros-Vásárhelyre. Ez a levelező lap öt évi vándorlás után ma érkezett vissza Funkelstein Józsefhez.

A posta pecsétje szerint a levelező lap 1898. december 14-én, tehát két nap mulva érkezett Marosvásárhelyre. Ott a posta emberei sajnálták e kiadni az egyszerű levél-kártyát, vagy meg akarták várakoztatni a bizonyára túrelmetlen címzettet; szóval a levelező lap öt évre békés pihenőt és otthont talált a marosvásárhelyi postahivatalban.

Ekkor — hiszen örökké semmi se tart, ellenben a mi késik nem mulik, nemkülönb jobban későn, mint soha, — 1903. március 6-án ezt írták rá az öt év óta heverő levelező lapra:

Cimezett Nagykanizsára utazott.

El is küldték a levelező-lapot Nagykanizsára, a honnét 1903. március 8-án tegnap visszaérkezett Funkelstein József címére. Ekkor a levelező lapon kis cédula volt, ezzel a rövid szöveggel:

Ismeretlen.

Inconnu.,

Szóval öt év után, visszakarta Funkelstein a levelező-lapot, a melynek sorsa felett bizo-

nyára már aggódott. Fölöttébb szép ez a postától, a levelező lap mely régi, tehát 4 filléres volt; ennyit igazán nem lehet kövelelni, hogy öt évnél tovább is vigyázzon arra, hogy a címzett valamiképp meg ne kapja . . .

— A király Budapesten. Fővárosi tudósítónk táviratozza: A király ma reggel csöndes misét hallgatott, azután magánlakosztályába vonult vissza. Tíz órakor kezdődött a legfelsőbb kihallgatás, a mely elé igen sokan járultak. Délután hat órakor udvari ebéd volt, a melyen mintegy 40 meghívott vett részt. A király még tíz napig marad körülbelül Budapesten, s e hó 19-én, 20-án hagyja el a fővárost.

— De Wett — a macedonok hadvezére. Londonból táviratozzák, hogy a Daily News tegnapi számának közlése szerint a macedon bizottság Bécsben, Peterváron és Londonban önkénteseket akar toborozni a háborúra. A bizottság De Wett bur tábornokot előkelő állással kínálta meg a háboru kitörése esetére.

Egy másik távirat jelenti Szófiából: A macedon forradalmi bizottság helyiségebe ismeretlen tettesek betörttek; az összes iratokat és öt millió frank készpénzt elvittek.

— A pápa jubileuma. Rómából jelentik: Laponi dr. kérdéseire a pápa kijelentette, hogy jól érzi magát és nem várhatja meg tovább is híveit, akik messziről jöttek, hogy neki hódoljanak. A pápa ezért vasárnap délelőtt a trónteremben fogadta a bécsi, berlini és belgiumi zarándokokat, összesen 5000 embert. A zarándokok elvonultak a szent atya előtt, aki áldást osztott, de beszédeket nem mondott. Gruscha és Kopp bíborosok jelen voltak a fogadásnál. A pápát élénk ovációkban részesítették. A pápa jubileuma alkalmából ma a Foro Trajánon levő Santa Mária templomban ünnepies istentisztelet volt, amelyen gróf Szécseny osztrák-magyar nagykövet, a nagykövetség személyzete, az osztrák-magyar gyarmat és nagy közönség volt jelen. Macchi bíboros áldást osztott.

— Wölflingék elváltak. A szász uralkodó család megszökött főhercegnőjének és főhercegnének regénye egyforma sablonossággal végződik. Lujza és Giron már régebben elváltak, ma pedig, amint egy távirat jelenti, Adamovics Vilma hagyta el Wölfling Lipótot, a volt főherceget. A szakítást pénzsavár okozta. Adamovics Vilma visszamegy a szinpadra, ahol ezután — bizonyára így reméli — több feltűnést és babért fog aratni, mint eddig.

— A király manifesztuma. A P. N. hétfői száma, noha bizonyos fentartással, azt a hirt közli, hogy a király a katonai javaslatok érdekében manifesztumot fog kibocsátani a magyar nemzethez. A mint fővárosi tudósítónk táviratozza, a király ezen manifesztumáról szóló híreket illetékes helyről a lehető leghatározottabb formában megcáfolják.

— A Vészi-Zichy affér. Fővárosi tudósítónk táviratozza: A képviselőház mai ülésén Zichy Jenő gróf erős szavakkal támadta meg Vészi Józsefet, azt mondván a többek között, hogy szegényenli a vele fennálló képviselői kollegialitást. A beszéd miatt Vészi ma délután Gajary Géza és Szacellary György országgyűlési képviselőket Zichy Jenőhöz küldte, hogy tőle elégtételt kérjenek. A segédek Zichy Jenőt nem találták otthon s a névjegyeiket hagyták a lakásán.

— Országos bírói kongresszus. Az ország összes elsőfolyamodású bíróságainak bírái impozáns számban gyűltek egybe vasárnap az ország különböző részeiből, hogy fővárosi kartár-

saikkal együttesen felemeljék tiltakozó szavukat a *fizetésrendezési* törvényjavaslatnak a birói karra vonatkozó sérelmes része ellen. Ez az első eset a birói szervezet életbe lépte óta — tehát 80 év óta — hogy az eddig csendben és komolyan dolgozó birói kar most váratlanul kilépett a nyilvánosság elé és egy országos birói kongresszuson emelte fel tiltakozó szavát. A kongresszuson a következő határozati javaslatot fogadták el:

Küldessék ki egy bizottság, mely az összes birói sérelmeket s ezek orvoslási módját memorandumban foglalja össze. A birói kar fizetését *külön törvényvel* szabályozza a kormány. A memorandum az összes táblai elnököknek, a kormány tagjainak, az igazság-, vallás- és közoktatásügyi és földművelési minisztereknek nyújtassék át. Végül a bírák magához az ősforráshoz, a királyhoz is, akitől birói hatalmuk gyakorlásának jogát nyerték, forduljanak panaszaiikkal, illetve sérelmeikkel. A felség, aki a birói alapszerződési törvényt egy nagynevű miniszterével megalkotta, bizonyára orvosolni fogja a sérelmeiket.

A kongresszus határozata folytán ma huszonöt tagú küldöttség kereste fel a magyarországi I. folyamodású bíróságok nevében *Plósz Sándor* igazságügyminisztert, hogy a fizetésrendezési törvényjavaslatl szemben való állásfoglalásukhoz a miniszter jóakarátát kikérjék. A küldöttség dr. *Stipl Károly* kecskeméti törvényszéki elnök vezetésével járt a miniszter elé, aki a küldöttségnek kijelentette, hogy a kongresszus határozatát és az elkészítendő memorandámot beható tanulmányozás alá fogja venni, s a *birói kar jogos érdekeit*, amennyire az ország pénzügyi viszonyai megengedik, teljesíteni fogja.

— Az aradi Chevre Kadisa jubileuma. Nagy érdeklődés mellett folyt le az aradi zsidó *szent egyesület* jubiláris és tagavató közgyűlésének első két napja. A közgyűlést vasárnap délelőtt *Fleischer Samu* dr. az egyesület elnöke szép beszéddel nyitotta meg, amire kezdetét vette a tagfelvétel. Az újonnan jelentkező tagokat az egyesület előjárásága szívélyesen, jóleső előzékenységgel fogadja, s a tagfelvétel mindkét napon ünnepies hangulatban folyt le. Eddig *száznál több* új tag jelentkezett, s e mellett tekintélyes összegű adományozás történt a két-száz esztendőes egyesület humánus céljaira. A tagfelvétel utolsó napja *holnap*, kedden lesz. még pedig délelőtt 9 órától tizenkettőig, amikor a tagfelvételeket lezárják, s ettől kezdve három esztendőig az alapszabályok értelmében nem vesz föl új tagokat az egyesület. Holnap, a *Központi szálló* nagy termében, *pontban egy órákor* kezdődik az *ünnepi lakoma*, amelyen előreláthatóan mintegy *négy százan* vesznek részt. Az ifjak számára tartandó társasbéd szerdán déli egy órákor kezdődik a *Központi nagytermében*.

— Uj csendőr-örsök Aradmegyében. A belügyminiszter, a mint ismeretes, tervbe vette a csendőrörsök decentralizációját, s ezen terv cél szerű keresztülvitele érdekében kiküldötjei útján az összes törvényhatóságok fejeivel és a csendőrparancsnokságokkal tárgyalásokat folytatott, amelyek a több hónapra kiterjedő rendkívül fáradságos munka következtében annyira előrehaladott állapotba jutottak, hogy az örsök decentralizálása már megkezdhető. Természetes, hogy egy ilyen, az egész országra kiterjedő célszerű és nagyobb szabású átalakítás egyszerre nem valósítható meg, hanem csak részletekben léptethető életbe és így a tervezett decentralizáció alapján a csendőrség jelenlegi költségvetésén belül legfeljebb 280 új örs állíttatik fel. Aradmegyében a következő helyeken állítanak föl új csendőr-örsöket a belügyminiszter

rendelete folytán: Kispereg, Zaránd, Moroda, Magyarád, Odvos, Seprős, Apáti.

— Munkások vasárnapja. Az „Aradi Nemzeti Szövetség” munkásképző szakosztálya tegnap fejezte be az idei *kettős előadások* ciklusát; a jövő vasárnap a városháza gyűléstermében délután 4 órákor tartandó ünnepélyen a március 15-ike jelentőségét fogják méltatni. Ugyancsak itt fogják a szavallati verseny győzteseknek a díjakat átadni. A tegnapi két előadás lefolyását a következőkben adjuk: Az újtelepen *Henny Ferenc* és *Kardos Ferenc* fuvolán játszottak több dalt, mely után *Bodroghy Mariska* szavalt. Majd *Kara Győző* főgymnáziumi tanár vonzó s érdekes történelmi előadása kötötte le a halgatóság figyelmét, Kovács Géza pedig monológot adott el. A tartalmas műsort *Sztojka József* útkár záróbeszéde fejezte be. A *Weitzer János* utcai iskolában tartott előadáson szavalt *Klein Dezső*, utána pedig: *A kézművesség szerepe a művészetben* címen tartott szabad előadást *Steiner József* műépítész. Népszerű modorban fejtegette a „szép” hatását az emberre s nagy vonásokban a művészetek fejlődéséről beszélt. *Haász Albert* és *Fuchs Ede* monológ előadásai fejezték be a műsort.

— *Pavlovits Lyubomir* ügye. Nagy Kikindáról táviratozzák: A törvényszék helybenhagyta a *Pavlovits Lyubomir* ügyében hozott elsőbírósági ítéletet, csak a büntetést szállította le 1000 koronára.

— A bűnbánó Tolstoj. Nemrégiben mi is közöltük gróf *Tolstoj Leon* az azt a levelét, a melyben a volt szász trónörökösnek regényével foglalkozott s rideg kérhetetlenséggel elítélte az urától megszökött asszonyt. A levél hangja éppen nem egyezett meg azzal a gondolkodással, a melynek Tolstoj munkáiban kifejezést adott s ez arra bírta egyik berlini lap szerkesztőségét, hogy újra a nagy orosz íróhoz forduljon s megkérdezze, mi bírta a szigorú ítéletére? Tolstoj erre a levélre a következőképp válaszolt:

„Megkaptam az Önök levelét s azt hiszem Önöknek van igazuk. Az én első levelem története az, hogy egy *Morisson* nevű ur ember arra kért, hogy miután *Lujza* hercegnő maga azt állítja, mikép az én munkáim befolyásolták a gondolkodását, irjam meg, mit gondolok a cselekedetéről. A válaszat leányomnak mondtam tollba, jóformán alig gondolkodtam fölötte s elküldtük, mielőtt újból átnézhettem volna. Rögön elégedetlen voltam a levél tulkevény és nem keresztényi gondolkodásra való hangja miatt s bár nem számítottam arra, hogy az nyilvánosságra kerül, *Morisson* urnak másnap írtam, sajnálatomat fejeztem ki, hogy az első írásomat elküldtem neki, mert nem volt jogom úgy írni, s mint olyan embernek, a ki Krisztus példája szerint akar élni, nem is lett volna szabad úgy írni.

Köszönöm Önnek az érdeklődését s ismétlem, hogy nekem, a ki Krisztus törvényei szerint rendezi be az életét, *nincs jogom követ dobni arra a szerencsétlen asszonyra*, s egész szívvel sajnálom kemény, igazságtalan s nem keresztény szellemű levelem közléstét. *Tolstoj Leo*.”

— Egy elsimitott panama. *Sátoralja Újhelyről* táviratozzák: *Zemplén vármegye* közigazgatási bizottsága ma, *Hadik Béla* gróf főispán elnöklésével tartott közgyűlésén kimondta, hogy a gyámpénztár államosítása alkalmával konstátált sikkasztás miatt, *Dokus Gyula* volt főjegyző, most alispán ellen a fegyelmi eljárást *nem tartja szükségesnek*. Ezzel a nagy port fölvert ügy végkép elsimitott.

— Előléptetett postatiszt. Mint a hivatalos lap közli, a kereskedelmügyi miniszter *Gall Vince* aradi posta- és táviratdatisztet a IX. fizetési osztály harmadik fokozatába posta- és táviratdatiszté nevezte ki.

— Népgyűlés Gyulán. *Gyuláról* táviratozzák lapunknak: Vasárnap délután itt nagy népgyűlést tartottak, a melyen a város és környékéről mintegy *tízszáz* vettek részt. A gyűlé-

sen tiltakoztak a *katonai javaslatok* ellen. Az országos függetlenségi és 48-as párt részéről dr. *Lengyel Zoltán* képviselő volt jelen.

— Baleset a „Lohengrin” előadásán. A müncheni udvari színházban a *Lohengrin* utolsó felvonása alatt négy lovas vitéz *leszuhant a színházi sülyesztőbe*. A lovak azonnal kimultak, a lovasok megsérültek. A közönséget nagy rémület fogta el a szerencsétlenség láttára. Az előadás természetesen megakadt.

— A vérmérgezés halottja. Tragikus haláleset történt a fővárosban: tornyai *Schossberger Rezsóné* szül. *Brüll Teréz* asszony vérmérgezés következtében 32 éves korában meghalt. A széles körben ismert urnó halála váratlan szerencsétlenség folytán következett be. Kedvenc majnával játszott a múlt héten, s a majom megharapta a lábát. A kis sebre eleintén nem is ügyelt, de mikor a seb dagadni kezdett orvost hívatott, aki azonnal kivágta a sérült részt, de későn; a vérmérgezés már beállott. Hozzá tartozói bevitték a *Herczel-féle* szanatóriumba, melynek vezetője, *Herczel tanár* újabb operációt végzett rajta, a mely azonban eredménytelen maradt: a szerencsétlen fiatal nő vasárnap reggel meghalt. Halálát többek közt testvére *Brüll Alfréd*, a szegény egyetemi ifjak nemrég oly sokat emlegetett partfogója is siratja.

— Egy *Rotschild* báró haldoklása. Nápolyból táviratozzák: A beteg *Rotschild Nataniel*, Olaszország nevezetes financierjének áliapota *válságosra fordult*.

— Ügyvéd és kereskedő afférje. *Mersdorf Péter* nagybecskereki kereskedőt, ki *Holländer László* ügyvédet az utcán orvul megtámadta és tetteleg inzultálta, a nagybecskereki járásbíróóság 1000 korona pénzbüntetésre ítélte. A kereskedő a büntetés maximumát kapta, indoklás szerint azért, mert támadása indokolatlan volt. *Holländer* kiméletesen járt el vele szemben.

— Leégett gőzös. *Montrealból* jelenti egy távirat: A *Lorenzo* folyón épülő és már majdnem kész *Montreal* gőzös ma kigyuladt és teljesen *leégett*. A kár körülbelül *félmillió dollár*. A tüzet sok száz ember nézte egy partmenti áruház tetejéről. A nagy súly alatt a tető beszakadt. Egy ember életét veszítette és száznál többen megsérültek.

— Hajóskapitány-kisasszony. Amerikában már minden életpályára vállalkoznak a nők, még a tengerészetre is. A missisipi hajóstársaságnak van egy női alkalmazottja, *Leather* kisasszony, aki a társaság legnagyobb gőzösét vezető *Orleans* és *Viesburg* között. A szép hajóskapitány már hat év óta vezényli a hajót, de ez a tény csak nemrég került nyilvánosságra egy drámai incidens következtében. A hajó legutóbbi útja alatt két kazán felrobbant és az utasok közt a felcsapott láng láttára borzasztó rémület támadt. A legveszélyesebb pillanatban egy szép nő jelent meg a parancsnoki hidon, *Leather* kisasszony, a hajó parancsnoka. Az ő férfihoz méltó erélyes, hidegvérű fellépése akadályozta meg, hogy a megrémült utasok valami bolondot nem csináltak. A bátor nő ettől a perctől kezdve huszonnégy óráig egy folytában nóm hagyta el helyét a parancsnoki hidon és hajóját minden nagyobb baj nélkül vitte vissza a kikötőbe. A szép hajóskapitány természetesen kitüntetést kapott bátortettéért.

— Vándorló ház. Ohio államban *Hamilton* városból egy régi házat *Kaliforniába* vitték. A ház tulajdonosa a hetvennégy éves *E. J. Baldwin* kaliforniai többszörös milliomos. A régi ház valószínű vándorlást vitt már végbe. Tulajdonképpen *Virginianban* épült, ahonnan *Baldwin* nagytanya *Ohio*ba vitette a házat és *Hamiltonban* állíttatta föl. Ebben az ócska házban született *Baldwin*, *Kalifornia* állam egyik leggazdagabb földbirtokosa, akinek ötvenezer akernyi első minőségű földje van *Kaliforniában*, ami testvérek között is megér tíz millió dollárt. Az öreg milliomos márványpalotában lakhatnék s mégis elviteti az ócska, dűledező házat *Ohio*ból s birtokán állítja föl, mert abban a házban akar meghalni, amelyben született.

— *Kerpel* Izsó zenemű kölcsöntára. Tegnap indult meg az életrevaló és nagyjövőű válalat, melyről már régebben is tettünk jelentést. *Kerpel*

Izsó Andrassy-téri könyvkereskedő, mikor fényesen berendezett új üzlethelyiségébe beköltözött, megvalósította azt az eszmét, melyet az aradi zenekedvelők már régóta vártak: egy modern és a legkényesebb izlésnek is megfelelő zeneműkölsöntárt rendezett be. A legnagyobb előnye ennek a vállalatnak hogy a legkülönfélébb izlésű embereknek is hozzáférhető lesz. Képviselve van ebben az értékes kölcsönkönyvtárban a világ egész zeneműirodalma Mozartól Offenbachig, Meyerbeertől Dankó Pistáig. A zenekedvelő közönség mindjárt a megjelenésük napján 20 fillérért kölcsönkaphatja a legfrissebb operettek, népdalok, Nemcsak zongora, hanem hegedű, cimbalom és flóta iskolák és gyakorlatok és egyéb hangjegyek kaphatók a Kerpel Izsó zeneműkölsöntárában. A kölcsöntár változatosságát az is illusztrálja, hogy pl. négy- és hat kezes darabok, kvartettek, kvintettek is kaphatók. Legközelebb megjelenik a kikölcsönözhető zeneművek részletes jegyzéke, mely a művek nagy száma folytán egész vaszkos kötetbe fog menni. Természetes, hogy a népszerűbb és keresettebb darabok, mint jelenleg pl. a „Bob herceg” zeneszámai több példányban is megvannak.

— Minden pontos embernek gondoskodni kell, hogy szép látogató jegyei legyenek. Ajánljuk e célból az „Aradi Nyomda Részvény Társaság nyomdáját, hol a névjegyek legújabb betűkei csinosan, tetszés szerinti gyorsasággal készülnek és az ára 100 darabnak oszinos dobozban 2 korona.

— Külföldi nők, úgy látszik, Budapesten találják meg legalkalmasabb szepítőszereiket. Ugyanis Kriegner György kálintéri gyógytárában a nálunk oly nagyon kedvelt akácia szepítőszerekre (Creme 2 kor., puder 1 kor., Szappan 1 kor.) folyton érkeznek megrendelések Páris, London, Milánó sőt Amerikából is.

— A közönség ítélete. Kevés olyan vállalatot ismerünk, melynek sorsával, fejlődésével, napi történetével a közönség annyit törődne, mint Porter Vilmos Nagy Áruházával Aradon, a Szabadságtéren. De bárhol is említik az áruházat, mindig elismerőleg szólnak róla s tisztelik Porter Vilmos Nagy Áruházában a soha nem nyugvó haladás szellemét, az életrevalóságot és az akadályokkal való bátor megküzdést. Hogy a provincában ilyen nagyszabású vállalat prosperál és napról-napra jobban felvirágzik: ez tagadhatatlanul a kitűnő vezetés és a cég szolid elveinek az érdeme. Ha adjon továbbra is Porter Vilmos Nagy Áruházának a megkezdett uton, támaszkodva a közönség pártfogására és jól kiérdemelt szeretetére. Nehezen tudnók már nélkülözni Aradon ezt az áruházat, mely szerves és eleven összefüggésben van a város magas igényeivel és kereskedelmi törekvéseinkkel.

— Dentolin fog-crème a legkedveltebb fogszepítő. 1 tubus 50 fill. Vojtek és Weisznál, Aradon.

—x— Mindenki tudja, hogy a Mauthner-féle impregnált takarmányrépamag a legnagyobb termést adja, hogy konyhakerti magvaiból a legjobb főzelék és zöldség terem és hogy virágmagvaiból fakad a legszebb virág. Szóval a Mauthner-féle magvak a legjobbak, készletei a legnagyobbak és arai igen olcsók.

—x— Minden nőnek tudni kell, hogy a párisi és bécsi kiállítás arany éremmel kitüntetett Balassa-féle valódi angol Ugorkatej azonnal eltünteti a szeplőt, májfoltot és mindennemű tisztatlanságot az arcáról és annak gyönyörű üdéséget, fiataloságot kölcsönöz, kár tehát várni, mindenki vegye meg még ma. Ára 2 korona, hozzá való ugorka szappan 1 kor., 3 drb. 2 kor., 40 fill. Poudre 1. 20 és 2 kor.. Kapható Balassa Kornél gyógyszerárában Temesváron, Aradon Vojtek és Weisz uraknál, Földes Kelemen gyógyszerárában, Tabor Gyula gyógyszerárában Pécskai-ut 18, a honnan titoktartás mellett házhoz is lesz küldve. Tessék Balassa-féle ugorkatejet kérni.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Harminc lopás.

— Az aradi pincék tolvaja. —

Arad, március 9.

Az aradi ügyészség ma egy ugynevezett hivatásos tolvaj ellen bocsátott ki terjedelmes vádiratot. Hatalmas bünkrónika ez, mely szűkszavúval mondja el, hogy Töröcsik András harminc lopást követett el rövid idő alatt.

Töröcsik valódi művészi tökélyre emelkedett a betörésben, s különösen a pincék voltak előtte nyitvák. Egy pincét fellörni nála néhány perc műve volt s Töröcsik oda tört be, ahova akart. Nem ismert akadályt, egy erős feszítővassal kinyitott minden ajtót, kifeszítette a leg erősebb vasrácsot.

Ami más embernek sok fejtörést és még ennél is több fizikai munkát okozott volna, az Töröcsiknél játék volt. A gyakorlat mesterré tette s hogy gyakorlata volt, azt bizonyítja a vádirat, mely 80 rendbeli lopás miatt kéri Töröcsiket megbüntetni.

Ime a bünlajstrom: Nádor Tódornak feltörte a pincéjét, Bertók Sándornak a kamráját, Stiaszny Gyulának a ládáját, Biaskovits Antal pincéjét, Kovács Sándor pincéjét, Dreichlinger Zsigmond pincéjét és kamráját, Biaskovics Antal nyitott sátor alatt álló ládáját, Fandulovits János faskamráját, Rottár Száminé pincéjét, Czeizel Dávid pincéjét, Szabó György mosókonyháját, Szelezsán Illésné kamráját, a köztemetőből letört és elloptott egy vasrácsot, Jekkel Márton mosókonyháját, Weiszberger Izidor kamráját, Komlós János pincéjét, Breitbart Vilmos pincéjét, Csáky István pincéjét, Balogh Istvánné műhelyét, Vogl József pincéjét, ismeretlen emberek zsebéből lopott, Krisztinkovich József, Nagy István, Szilaj Mihály pincéit, Bratmann Albert faskamráját, Macsinik Demeter éléskamráját, Ekes Imréné, Fuchs Ede pincéit.

Volt természetesen orgazdája is a kitűnő tolvajnak s az ügyészség vádat is emel Gazdag Pál, Gazdag Pálné, Gazdag Mária, Krizsán Zsuzsa és Kovács Trenka ellen orgazdaság miatt, mert ezek vették meg a tolvajtól a lopott jószágokat.

A megszarolt bányaigazgató.

(A kilakoltatott kantin-bérlő.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 9.

Az aradi törvényszék főtárgyalási tanácsa ma délelőtt kantinbérlő fölött mondott ítéletet. Az ítélet előzményei a következők:

A csucsi m. kir. állami bányaigazgatóság évről-évre bérbe szokta adni a bánya kantinját, mely bérletet szerződéssel szokta megerősíteni. Legutóbb Moskovits Jakabnak adta ki az igazgatóság a bánya kantinját bérbe s Moskovits ismét albérletbe adta Molnár Lajos csucsi lakosnak.

A bánya igazgatóság és a kantin bérlő között szerződés jött létre, mely szerződés értelmében a kantinos nem nyújthat hitelt a bánya munkásainak. Emberséges szándékból kötötte ki ezt a feltételt a bánya igazgatóság mert ha a bányászok hitelt élveznének, minden pénzük a kocsmáros zsebébe vándorolna s egy rosszlelkű. kantinos könnyen kifoszthatná a munkásokat mindenükből.

Molnár Lajos, a bérlő egy ideig csak be tartotta a szerződést, de később úgy találta, hogy a hitelezéssel mégis többre megy, mert akkor többet iszik a bányász, ha van hitele. Így történt aztán, hogy a kantinos hitelt adott bort, pálinkát a bányászoknak, mígnem az fülebe jutott a bányaigazgatóságnak.

A szerződés szerint, ha a kantinos hitelt nyújt a bányászoknak, akkor az igazgatóságnak joga van a bérlőt a kantinból kilakoltatni. Ottovay József mérnök, bányaigazgató aztán egy napon bezáratta a kantinos lakását és megtiltotta neki, hogy a kantinban kocsmáros szerepet vegyen.

Molnár Lajos ezért Ottovayt feljelentette az aradi törvényszéknél magánlaksértés bűntette miatt, de rögtön a feljelentés megtétele után levelet írt Ottovaynak, melyben kijelentette, hogy ha 240 korona kártérítést fizet, visszavonja a feljelentést.

Az aradi ügyészség Ottovay ellen megszüntette az eljárást, s ekkor Ottovay mérnök, akit Sugár Jenő dr. ügyvéd képviselt feljelentette Molnárt zsarolás kísérlete miatt.

A törvényszék ma Molnárt zsarolás kísérletének vétsége miatt el is ítélte 50 korona pénzbüntetésre, mely behajthatatlanság esetén 5 napi fogházra változtatható át.

Az elítélt felebbezett, az ügyész megnyugodott az ítéletben.

VÁROS ÉS MEGYE.

Aradváros közgyűlése.

— A sorrend. —

Folytatólagos sorrendje az Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottságának 1903. évi március hó 11 én d. u. 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésben tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak.

17. A tanács tavaslatá, hogy özv. Preisinger Józsefné részére folyó évi március hó 1-től évi 800 korona nyugdíj folyósíttassék 18 U. az Dóra János városi kerületi biztosnak folyó évi ápril hó 1-től való nyugdíjaztatása iránt. 19. U. az jelentése az árvízvédelemre nézve összeállított szabályrendelet tervezet jóváhagyása iránt. 20. A tanács jelentése Fürst János, mint a városi szin és bérház épületben levő kávéház bérlőjének a bérlet meghosszabbítása iránti kérvényere. 21. U. az a szin- és bérház épület északi udvarában levő pissoir tárgyában. 22. U. az a kövezet alapot terhelő kiadások leszállítása iránt. 23. Wessely J. Pál és társai kérvénye az Orcy és Munkácsy utcák meghosszabbítása tárgyában. 24. A tanács Sugár Józseffel a folyó évben szállítandó ruhaneműek iránt kötött szerződés jóváhagyása tárgyában. 25. U. az. Singer Gyulával tölgifa anyagok szállítására kötött szerződés jóváhagyása iránt. 26. U. az. Kiss Jánossal a nagylegelőbeli 72 számú 5 hold, Virágos Gergelyvel a gulyalegelőbeli 18 számú 5 hold, Berár Oresztievel a nagylegelőbeli 11-304/1100 hold, Szecsanszki Dussánnal a gulyalegelőbeli 33. számú 5 hold és a 102. számú 5 hold és Osztóin Mihálylyal a gulyalegelőbeli 57 számú 5 hold föld haszonbérlete iránt kötött szerződés jóváhagyása tárgyában. 27. U. az. Andreyi Károly és fia céggel vasanyagok szállítására kötött szerződés jóváhagyása iránt. 28. U. az. Krucsan Mihálynak a nagylegelőbeli 1. számú 5 hold, Burján Arszának a közlegelőbeli 32. és 33. számú 10 hold, Fericsán Györgynek a közlegelőbeli 30. számú 5 hold. Osztóin Mihálynak a közlegelőbeli 1. számú 5 hold, és Pain Lázárnak a közlegelőbeli 3. számú 5 hold. föld haszonbérlete iránt kötött szerződésnek meghosszabbítására vonatkozó kérvénye. 29. U. az. A Baross parkban levő kioszk bérbeadása iránt tartott árverés eredményéről. 30. U. az. Reiniger A. S. céggel a város részére szükséges fenyőfa anyagok szállítása iránt kötött szerződés jóváhagyása tárgyában. 31. U. az. Mari Istvánnal a nagylegelőbeli 67. számú 5 hold föld haszonbérletére kötött szerződés jóváhagyása iránt. 32. A tanács előterjesztése a város szolgálatában álló díjnokoknak községi adómentessége tárgyában. 33. Polgármester előterjesztése az aradi állami gyermekmenhely telep telkének az állam részére való átengedése tárgyában, a telekkönyvi átírás teher-, és kikötésmentesen való eszközölhetése iránt. 34. A siketnémák aradvárosi a lamitag segélyezett községi iskolája felügyelő bizottságának átírata a siketnéma iskola további fenntartása tárgyában.

KÜZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

A Viktoria közgyűlése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 9.

Az aradi és aradmegyei románok pénztétele, a Victoria takarékpénztár és hitelintézet vasárnap, Bonts Döme kir. közjegyző elnöklésével tartotta tizenötödik rendes közgyűlését. A közgyűlés érdekes mozzanata volt az évi jelentésnek azon része, a melyben az igazgatóság tiltakozik azon inszinnációk ellen, mintha a Victoria működését a közgazdasági érdeken kívül egyéb tekintetek vezetnék.

Az igazgatóság jelentésében a következőket mondja:

Mindenekelőtt ama célzatossággal szemben, mely intézetünket, mint politikai érdekektől vezérelt testületet igyekszik a gazdasági érdekekön kívül feltüntetni, őszinte hitvallást téve, itt is lojálisan és ünnepélyesen jelentjük ki, hogy intézetünk, annak igazgatósága mindenkor azon elvet követte és érvényesítette, — s érvényesíteni fogja a jövőben is — hogy intézetünk kizárólag és szigorúan a közgazdaság terén maradjon s így perhorreskáltunk mindenkor minden oly törekvést, vagy szándékot, mely alapját nem találja az alapszabályokban, vagy a mely intézetünk érdekeinek és vagyonának, helyes és tisztességes kezelésétől a legcsekélyebb eltérést is mutatja.

Megtéve a kijelentést, mellyel intézetünk hírnevének és tekintélyének és saját reputációnknak is tartozunk, örömmel konstatáljuk, hogy intézetünk szilárd és biztos lépéssel halad alapítása és gazdasági hivatásának ösvényén. A gazdasági élet és takarékosági érzéknek a társadalom minél szélesebb rétegeiben való fejlesztésére törekedve, támogatni fogunk ezután is minden tisztességes tevékenységet és törekvést a mezőgazdaság, ipar- és kereskedelem terén.

A közgazdasági élet minden terén mutatkozó kedvezőtlen viszonyok dacára, mérlegünk számadatai minden tekintetben haladást mutatnak. A mérleg actia és passiv számadatainak növekedése kétséget kizárólag igazolja a bizalom megerősödését intézetünkkel szemben.

A mérleg az elmúlt évben 105,728 19 korona tiszta nyereséget mutat fel. Az intézetnek saját tőkéje és tartalékainak összege: 1,000,000 korona; a betétek 3,575,000 koronára növekedtek; a váltótárca 4,414,000 korona s az össz-forgalom 53,000,000 koronát tett ki; osztalékul 8% ot, vagyis 16 koronát fizet az intézet részvényenként, a holt napi naptól fogva.

A közgyűlés az igazgatóság jelentésében foglaltakat tudomásul véve, a javaslatot elfogadta, s úgy az igazgatóságnak, mint a felügyelő bizottságnak a felmentvényt megadta.

Ezután a választások következtek. Az idő-sorrendben kilépett Mangra Vazul és Veliciu Mihály igazgatósági tagokat és a bíráló választmány 30 eddigi tagját újra megválasztották.

Az elért eredményekért Szekula Axent világiosi birtokos fejezte ki a részvényesek nevében elismerő köszönetét az igazgatóságnak, felügyelő-bizottságnak, a vezérigazgatónak, titkárnak és az ügybuzgó tisztviselőknak.

Végül Mladin Gergely kurticsi lelkész mondott a részvényesek nevében köszönetet Bonts Döme Intézeti elnöknek a közgyűlés tapintatos vezetéséért.

— Az iparosok hitelszövetkezetének közgyűlése. Az aradi iparosok hitelszövetkezete vasárnap délután tartotta negyedik rendes évi közgyűlését Reinhart Gyula elnöklete alatt. A közgyűlésen 78 tag jelent meg.

Az igazgatóság jelentéseit Edvi Illés László ügyvezető igazgató olvastó fel. Ezek szerint a szövetkezetnek 288 tagja van 850 üzletrészszel, melyre 85 000 korona volt újévig befizetve. A szövetkezet pénztári forgalma kétféle kétszáznyolcvanezer koronát tett. Az intézet túlnyomó részben a kisiparosok hitelgényeinek kielégítésével foglalkozott, a mit igazol az is, hogy az adott kölcsönök átlagos magassága 232 koronát tett. Az álladéok két harmadrészét 300 koronán alóli kölcsönökről szóló adólevelek képezik. A szövetkezet 1479 korona 41 fillér tiszta nyereséggel zárta le az évet. Ebből a tartalékalapokra fordítandó összeget és a járulékok leszámítása után 2 százalékos osztalék jut az üzletrészekre. Az osztalékok szombattól fogva fizetik ki. A közgyűlés tudomásul vette a jelentést

és a számodásokat, jóváhagyta a mérleget és megadta a felmentvényt. **Glück Károly** tag megleghangu beszédben emlékezett meg az igazgatóság és az ügyvezető igazgató sikeres tevékenységéről és arról a szép hivatásról, amellyel ez a szövetkezet az aradi iparosok életében bír. Ezután újra megválasztották az igazgatósághól sorrendben kilépett tagokat és betöltötték az üresedésben volt egy igazgatósági helyet, arra **Meisztróvics Jánost** választván meg. A felügyelő-bizottság tagjai **Balogh Dávid, Glück József, Probst Mihály, Schaffer Henrik** és **Sebessy Ferenc** lettek. Választottak még harminc bíráló bizottsági tagot. Az indítványok során **Varga József** és **Havancsák József** felszólalása nyomán élénk eszmecsere fejlődött ki a szövetkezet tagjainak szaporítása ügyében. A jelen voltak abban állapodtak meg, hogy további üzletrészek jegyzését fogják eszközölni és szélesebb körű akciót indítanak az iparosság között a szövetkezetbe való belépés iránt.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, március 9.

Dátumszámok. Buzakínlat mérsékelt, vételkedv gyöngye. Bányadt irányzat mellett 10,000 métermázsa kerül forgalomba, változatlan áron. Egyéb gabonafajták változatlanok, rozs szilárdabb. Időjárás esős.

Esti tőzsde. Berlin 1/2 olcsóbb, páris 5-el magasabb.

Zárás 12 órakor:

Buza áprilisra	7.66 — 7.67
Buza májusra	7.55 — 7.56
Buza októberre	7.55 — 7.56
Rozs áprilisra	6.79 — 6.80
Rozs októberre	— — — —
Zab áprilisra	6.08 — 6.09
Zab októberre	— — — —
Tengeri májusra	6.16 — 6.17
Tengeri júliusra	6.24 — 6.25
Repce augusztusra	11.75 — 11.85

Zárás 5 órakor:

Buza áprilisra	7.68 — 7.69
Buza májusra	— — — —
Buza októberre	7.54 — 7.55
Rozs áprilisra	6.78 — 6.79
Rozs októberre	— — — —
Zab áprilisra	6.09 — 6.10
Zab októberre	— — — —
Tengeri májusra	6.16 — 6.17
Tengeri júliusra	6.25 — 6.26
Repce augusztusra	— — — —

Zárás 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	686.50
Magyar hitelrészvény	744.25
Leszámítóbánk részvény	453.50
Ríma-Murányi vasúti részvény	479. —
Osztrák-magyar államvasúti részvény	693.50
Közuti vasút	621. —
Városi villamos vasút részvény	314. —

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsde.

Budapest, március 9.

Magyar aranyjárdék 4%	121.10
Magyar koronajárdék 4%	99.50
Magyar arany 1/2%	93.25
Magyar ezüst 4 1/2%	— —
Magyar keleti vasút	— —
Magyar földterhermentesítési kötvény	99.25
Magyar italmegváltási kötvény	— —
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	99.50
Magyar nyereséménysorsjegy kölcsön	201. —
Tiszaszabályozási és saegedi kölcsön	159.50
Osztrák papírjárdék	100.35
Osztrák járdék ezüst	100.35
Osztrák járdék arany	121. —
Koronajárdék	101. —

NAPIREND.

Március 10. Kedd. Róm. kath. naptár: 40 vértanú. — Protestáns naptár: 40 vértanú. — Görög-keleti naptár (február 25.): Taráz. — A nap két 6 óra 8 perckor, nyugszik 5 óra 41 perckor.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton delelőtt 11 1/2 — 12 1/2 óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 1/2 — 2 1/2 óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Erekye-muzeum helyisége mellett ülésterem

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Változékony.

Kerpel Izsó

könyv-, papir-, zenemű-kereskedése, kölcsönkönyvtára és antiquariuma
Aradon, Andrássy-tér 20. sz. (Fischer Eliz-palota.)

Mivel új üzlethelyiségem óriási méretei lehetővé tették, hogy papir és írószer áruimat nagy mennyiségben, a legközvetlenebb gyári forrásokból szerezzem be, — nemcsak a szakmába vágó minden czikk készleten tartása által, de olcsóság és az áruk kitűnő minősége tekintetében is, valóban **meglepőt** nyújthatok.

Hogy az irodák szükségletének is minden irányban teljesen eleget tessek, megszerzem

Posner Károly Sajos és fia

a főváros legelőkelőbb üzleti-könyv gyáranak teljes bizományi lerakatát, úgy, hogy mindazon irodák, melyeknek évek ho szu során át a legjobbnak elismert **Posner-féle** üzleti könyveket minden alkalommal Budapestről kellett hozatniok. — ezentul nálam bármely méretű **Posner-féle üzleti-könyvet**, (a legnagyobbakat is) eredeti gyári áron kaphatják, minden nyújtható előny megadása mellett.

Ugy ügyvédi, mint kereskedelmi és gyári irodák, valamint bankok és takarékpénztárak szives figyelmébe batorokodom ajánlani, hogy miután most irodai szükségleti czikkek nálam teljes választékban vannak raktáron és azokat valóban versenyárrakkal árusítom, — évenye nagy megtakarítást eszközölhetnek, ha irodai szükségletüket nálam szerzik be.

Festőminták nagy választékban, úgy eladásra, mint kölcsönzésre. Aquarell és olajfestékek a legfinomabb minőségben. Gyönyörű képek, olajfestmények, új és régi acél és rézmetsetek, divatos szep rációkban. Új és használt hangjegyek jutányos áron. Minden zenemű-ujdonság raktáron. A nálam vásárlandó zeneművek üzletemben, az ott lévő zongorán átjátszhatók.

zenemű-kölcsöntárt

nyitottam.

Havi bérlet 2 korona, vagy hangjegyenként 20 fillér. Vidéki bérlők is a legfigyeimesebb kiszolgálásban részesülnek.

Előnyös, nagyobb könyvtárvételek folytán üzletem **antiquár** osztályában regények, diszművek, szakmunkák, továbbá egész francia és angol könyvtárak igen jutányosan szerezhethők be.

Végül a n. é. közönség szives figyelmébe ajánlom

60,000 kötetes

kölcsönkönyvtáramat,

a melyet ismét több száz kiváló új művel szaporítottam s a melyet az eddigi helyiségből az új üzletheiységgel kapcsolatos külön nagy tereembe helyeztem át. Bejárat a kölcsönkönyvtárba az üzleten, a Fischer-palota kapuján át és a Batthyány-utca felől is.

Minden törekvésem oda irányul, hogy a m. t. közönségnek előnyöset, ujat nyújtsak és szolid áruk, valamint figyelmes kiszolgálás által nagybecsü bizalmát kiérdemeljem.

Szives pártfogást kér

kiváló tisztelettel:

118

Kerpel Izsó.

Akinek pénzre, háztartásra, segédre, ispánra, gazdatisztre, kulcsárra, takarítónőre, kertészre, gazdasszonyra, mindenesre, szakácsnőre, szobalányra, házmesterre, nevelőre, nevelőnőre van szüksége

Aki üzletet, butort, bort, gyümölcsöt, gabonát, házat, telket, birtokot, kocsi, lovat, egyenruhát eladni vagy venni kíván

Aki férjhez menni v. nősülni óhajt, gyermeket örökbe fogadni vagy adni szeretne, tanuló felvenni kíván, lakást, állást, ellátást keres vagy ad,

az **Aradi Közlöny** kishirdetési rovatát használja, ez biztosan eredményre vezet.

CSARNOK.

Kis dolgokról.

Irtá: Erdős Renée.

(Vége.)

Kicsit meghatotta az, amit a férfi mondott, bár sokszor hallott tőle ilyesfélét. E pillanatban mégis úgy érezte, hogy tartozik neki egy kis jóindulattal és azon volt, hogy megnyugtassa.

— Nem kell ilyesmire gondolnia — mondta. Egészen fölösleges. Már mondtam. Nincs rá semmi ok. Ne keverjen a mi szép és nemes barátságunkba ilyen színeket. Maga nekem épen elég. Mert maga nekem mindenképen jó és kedves. Pajtásom és tanácsadóm, szövetségese és udvarlóm. Ha kedvem telik a kacérkodásban, magával kacérkodom ki magamat. Ez magának nem árt. Nekem pedig néha szükségem van erre; tudom, hogy maga nem ért félre engem. Es tudom, hogy nem kell félnem magától. Becsül és szeret engem és nem akar fellakozni.

Persze magára nézve ez nem hizelgő. Tán szégyenli is titkon. Ha majd nagyon szégyenli: egyszerűen nem jön hozzám többet. Es azzal vége.

— Es nincs — senki sincs — olyan baj ez hinni — akit maga szeret? Nem úgy, mint engem, máskép. Ugy, ahogy én magát!

— Ne kérdezen. Mondtam már, hogy senkihez sem tartozom. Senki sem vagyok.

— Ne így mondja. De hogy senkit sem szeret. Hogy nem szeret senkit. Ezt mondja.

— Ne. Ne.

— De igen. Csak mondja meg. Ne legyen kiméletes. Ha van valaki —

— Van.

— Szereti?

— Nem tudom. Félek tőle. Kerülöm.

— Szereti!

— Szeretem. Képes volnék érte a legnagyobbra és a legrosszabbra. Miatta mindenkit tudnék bántani. Magát is. Szeretem.

— Ma itt volt?

— Itt volt. Tudtam, hogy eljön. Vártam. A kedvéért felöltöztem szépen. Letéptem a virágokat, máskép fésültem a hajam. Beillatosítottam a kezeimet. Es eljött. Aztán csevegtünk késő alkonyatig. O szivarozott és egészen különös dolgokról beszélt. En hallgattam és jól esett. Azután egyszerre megváltozott. Letette a szivarját, megfogta a két kezem. Magához vont és elkezdett csókolni. Es csak úgy — — Nem mondta, hogy szeret. Egy szóval sem mondta —

— Lehet velem ezt tenni? Velem? Nem értem. Olyan megalázó. Nem gondolja? Egy asszony-nak átfogni a fejét és szó nélkül csókolni és nyitott szemmel és mosolyogva. Es nem mondani neki semmit. Tudja, úgy fájt, hogy elkezdtem sírni. A virágok lehulltak az ölemből. O lehajolt, fölvette, a pamlagra dobta. Aztán leterdelt elem a földre. A kis számolyt félre lökte, fölneézett, mosolygott és azt mondta:

— Gyermekekem, a legalázatosabb rabszolgája vagyok.

En nem tudtam, mit kell erre szólni. Remegtem.

U felállt, megsimogatta a fejem.

— De hiszen sápadt! mondta és a szemembe nézett.

Az életemet adtam volna érte e percben. Olyan gyámoltalannak láttam magam! Ot pedig oly hatalmasnak!

— El kell mennem — mondta és én rábámultam, amire ő olyan furcsán mosolygott. Elment. Még soká úgy éreztem, hogy mellett van. A szégyen afőlött, ahogy velem bánt és az öröm, a boldogság, minden nagyon meghatott. Magamba roskadva ültem sokáig és sírtam.

Fölgylt arccal, csillogó szemekkel, remegő hangon beszélt, szinte önmagának. Nem gondolt azzal, amit a másik érez e pillanatban. Az érzései, a soká visszafojtott érzései erőt vettek rajta, lenyügözték, elborították lázas közlékenységgel.

— Most mondja, mi lesz én velem? Ha csak egy kicsit szeretne! De nem szeret. En velem mi lesz?

— Nem tudom — mondta a férfi, bár tudta, csak nem mert kimondani.

A leány égő arcát nézte, a könyektől csil-

logó szemeit, egész fellázadt vérségét, mely égett, vágyott, sóvárgotta szerelem után.

— Elvették tőlem — gondolta magában. Es kicsoda? Egy finom vadállat, egy szép pozör — Egy józan ur. Egy akarki. Ugy mindegy. Kezdte érezni, hogy kinosan komikus a helyzete. Miért kell neki mindezt végig hallgatnia? Micsoda képtelenség, neki ilyesmit bevallani! Igaz, hogy kérte, de akkor még nem is sejtette, hogy igazán —

Izzott körülötte a levegő; azt hitte szétpattantja a fejét. Nem birt tovább maradni.

— Isten vele! mondta és nem tudott a leányra nézni. Isten vele. Nekem nem lehet tovább ittmaradnom. Rosszul tette, hogy elmondta. Nagyon rosszul tette. Az ilyesmit — csak hadd gyanítsa az ember. Addig jó. Még ha szenved is miatta. De tudni, bizonyosan tudni, az kegyetlen állapot. Gyilkos, kétségbeejtő. Hagyott volna meg a régiiben. Az ember titkon mégis csak azt hiszi: hátha nem igaz. De tudni biztosan tudni —

Az ajka kinosan vonaglott, a szemei elhomályosultak. Sietett az ajtó felé, nehogy elsírja magát a leány előtt. Ugy érezte, hogy nagyon de nagyon igazságtalanul bántak el vele...

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1902. évi október hó 1-től. —

ARADROL		ARADRA	
Budapest felé indul:		Budapest felől érkezik:	
Nagyváradra reggel	5.10	Személyvonat reggel	6.05
Gyorsvonat reggel	8.18	Személysz. tv. reggel	9.10
Személyvonat d. e.	11.20	Gyorsvonat délelőtt	11.51
Személysz. tv. d. u.	4.45	Személyvonat d. u.	3.32
Gyorsvonat délután	4.21	Gyorsvonat este	7.11
Személyvonat este	9.35	Szm. Szolnokról este	9.—
Erdély felé:		Erdély felől:	
Személyvonat reggel	6.35	Soborsinról reggel	6.59
Gyorsvonat délután	12.11	Személyvonat d. e.	10.50
Soborsinról délután	2.04	Radnáról délután	2.36
Személyvonat d. u.	4.07	Gyorsvonat délután	4.06
Radnára délután	7.23	Személyvonat este	8.57
Temesvár felé:		Temesvár felől:	
Személyvonat reggel	6.15	Vegyesvonat d. e.	10.43
Személyvonat d. e.	11.56	Személyvonat d. u.	3.44
Vegyesvonat délután	5.—	Személyvonat éjjel	10.59
Szeged felé:		Szeged felől:	
Vegyesvonat reggel	7.10	Személyvonat reggel	8.35
Személyvonat d. u.	4.11	Vegyesvonat este	7.06
Brád felé:		Brád felől:	
Személyvonat reggel	6.25	Gurahonczról szm. r.	8.03
Vegyesvonat d. u.	12.08	Vegyesvonat d. e.	11.—
Gurahonczig szm. du.	4.30	Személyvonat este	6.56

Nemzeti színház.

Bérlet 152. sz.

Páros.

Kedden, 1903. évi március hó 10-én:

Figaro házassága.

Vigjáték 5 felvonásban. Irtá: Beaumarchais. Fordította: Paulay Ede.

S Z E M É L Y E K:

Almaviva	Ternyei L.	Fanchette	Szilassy J.
Rozina, neje	Gazdi A.	Cherubin	R zsa Lill.
Figaro	Zilahy Gyula.	Bartholo	Győre Alajos.
Zsuzsi	Szabó Irma.	Bazilio	Füredi J.
Marcellina	Pajor Agnes.	Békebiró	Sarkadi A.
Antonio	Németh J.	Irnok	Tukorai L.

Kezdete este 7 és fél órakor.

NYILTTÉR.*

Másolat.

A nagyváradai kir. főügyészöl.

2046

1902. t. ü.

A nagyváradai kir. főügyész

Keller Gyula műkertész sértett aradi lakosnak Fischer Eliza háztulajdonos gyanúsított aradi lakos ellen a Btk. 330. §-ba ütköző magánlak megsértésének büntette miatt tett bünvádi feljelentése tárgyában az aradi kir. ügyészségnek 1902. évi október hó 17-én 8756—1902. k. ü. sz. a. kelt, a nyomozást megszüntető határozatát, sértettnek az 1902. évi október hó 31-én 9224—1902. k. ü. sz. a. beadott folyamodása következtében felülvizsgálván, alulírott helyen és időben következőleg

* Az ezen rovat alatt közöltékekért nem vállal felelősséget a szerkesztő.

Határozott

az aradi kir. ügyészségnek 1902. évi október hó 17-én 8756—1902. k. ü. sz. a. kelt nyomozást megszüntető határozatát megváltoztatom és a kir. ügyészséget vádemelésre utasítom.

Mert

a nyomozás során kihallgatott tanuknak vallomásából s a feljelentéshez A) alatt csatolt tartalma nézve Fischer Eliza által valónak elismert bérleti szerződésből, sőt magának Fischer Eliz gyanúsítottnak a nyomozat során tett beismeréséből, megállapítható az a tényállás, hogy Fischer Eliza az Aradon Andrassy tér 20 szám alatti házban Keller Gyula által tőle bérben birt és használt utcai üzlethelyiségbe, 1902. évi április 11-én az üzlethelyiséggel rendelkező Keller Gyula beleegyezése nélkül jogtalanul és hamis kulcsok használatával erőszakosan akként hatolt be, hogy az üzlet ajtaját Bányászi Mihály lakatos segítségével saját felelősségére kinyitatta, az üzletben volt berendezést és árukat jegyzékbe vétette és a portálét lebontatta.

A bérlet üzleti helyiségnek ily módon felnyitására gyanúsított annál kevésbé volt jogosult, mert beismerte, hogy a bérleti szerződés 1903. évi november hó 1-én fog csak lejárni, a közte és sértett Keller Gyula közt dr. Mülek Lajos ügyvéd irodájában az üzlethelyiség kiürítésére nézve létrejött, de sértett által tagadott egyezség sem jósította fel bérbeadót arra hogy az üzletet erőszakosan a bérbe vevő akaratára, sőt tiltakozása ellenére felnyitassa és oda behatoljon, mert sértett a kötött egyezség feltételeit teljesíteni, az üzlethelyiséget önként kiüríteni hajlandó nem volt.

Ezek szerint a minden birói beavatkozás, kiürítési per, ítélet és végrehajtás nélkül önkényesen keresztül vitt üzlet felnyitása és kiürítése jogtalanul eszközöltnek lévén tekintendő: gyanúsított cselekménye a Btk. 330. §-ba ütköző magánlak megsértésének büntetetté képez, az gyanúsított ellen bizonyítottnak kiderült: annál fogva a kir. ügyészség nyomozat-megszüntető határozatát megváltoztatni és a kir. ügyészséget a B. P. 255. §-nak megfelelő vádirat beadására utasítani kellett. Miről sértett fellet dr. Fényes Kálmán ügyvéd aradi lakos kezéhez a kir. ügyészség útján kézbesítendő határozatom egyik példányán azzal értesitem, hogy jelen határozatom közlésétől számított 8 nap alatt a B. P. 48. § a értelmében a vádképviselőt átveheti.

Nagyvárad, 1902. november 12-én

(P. H.)

Sável s. k.,
kir. főügyész.

Ingusz I. és fia

könyvkereskedésének

városi és megyei telefon száma 517.

Kérem a jegyzékbe fölvenni.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek

építészeti irodám

szives figyelmébe ajánlani.

Hivatkozással husz évi gyakorlatomra, mely időt több elsőrendű építési irodában töltöttem, bátorkodom magamat az építeni szándékozó közönségnek becses pártfogásába ajánlani.

Ugy új házépítést, mint átalakítást, tartozást elvállalok.

Értekezni lehet velem József főherceget 10-ik szám. (Maffei-ház.)

Schön Károly,

vizsgázott kőművesmester.

Eladó vastartók.
Nagy vastartó- (traverz)-
 készletünket
 cartel-áron alul eladjuk.
Régi építési anyagok,
 u. m. : használt parketta, viz-
 kagyló, folyosó rácsok, erkély
 rácsok, vasajtók, vasablakok,
 vas spaletták, ajtók, ablakok,
 vörös márvány- és homokkő-
 folyosó-lapok
olcsón eladók.
Fodor és Reisinger,
 mérnökök, építőmesterek.

Borszivattyuk

3 évi jótállással (ingyen javítás)
 áruk 90 koronától feljebb.

Hozzávaló első minőségű **gum-
 nicsövek** 3 koronától fel-
 ebb. Fejtőképesség óránként
 3000 litertől feljebb.

Hönig Frigyes

harangöntőnél

Arad, Rákóczy-utca 28. sz.

Ugyanott

tüzi-fecskendők és kutak
 valamint javítások elfogad-
 tatnak.

Zálogzéduiákat,
 tört aranyat, ezüstöt és ékszer-
 tárgyakat készpénz fizetés mel-
 lett a legmagasabb árban vesz
DEUTSCH IZIDOR

óras és ékszerész

ARAD, TEMPLOM-UTCZA

Minorita-palota.

Alkalmi vételek folytán legol-
 csóbb bevásárlási forrás!

Arad legnagyobb

óra és ékszer-raktára.

TELEFON 438

Eladó ház.

Radnai-uton 10/a. szám alatt
 egy emeletes ház kedvező fel-
 tételek mellett is szabad kézből

eladó.

Áll 14 lakosztályból és egy
 bolthelyiségből.

Értekezhetni ugyanott a házban.

Egy kisebb bolthelyiség esetleg
 lakással együtt

kiadó.

4371—1903.

Hirdetmény.

A városi m. kir. pénzügyőri
 biztosság által megküldött Goldner
 Ernőstín engedélyezett italmérés
 várható forgalmára vonatkozó ös-
 szeirési jegyzéket az állami jöve-
 dékről szóló 1899. évi XXV. t.-cz.
 17. § és az erre vonatkozó utasi-
 tás 17. §-a értelmében 1903. évi
 márczius hó 3-tól számítandó 8
 napra a város fogyasztási adófel-
 ügyelőség hivatalos helyiségében
 közszemlére azzal tesszük ki, hogy
 az ellen nemcsak az érdekeltek,
 hanem az ipartestület és kereske-
 delmi testület is nyújthat be 8 na-
 pon belül a fogyasztási adófelügye-
 lőségnél észrevételeket.

Arad, 1903. évi február hó 21.

A városi tanács.

Ez a legfontosabb

nem kell elköltözés esetén, vagy más
 esetben feleslegessé váló butorokat po-
 tom áron eladni, megveszem én azokat,
 ugyszintén

uraságoktól levetett ruhákat

a legeslegmagasabb árban.

Kívánatra házhoz is megyek.

Roth A.

butorvétel és eladás.

Árpád-tér 4. sz. (a zsidótemplommal
 szemben. 406

3355—1903. kb.

Hirdetés.

Értesitem a város lakosságát,
 hogy a város területén egy veszett
 kutya kóborolt, mely több kutyát
 megmárt, miért is ismételtén fel-
 hívom az érdekelteket, hogy ku-
 tyáikat vagy tartásuk állandóan
 megköte, vagy pedig lássák el
 szájkosárral.

Arad, 1903. évi márczius hó 7.

Sarlot.
 főkapitány.

1—1903. m. g. sz.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tesszük, hogy
 azoknak, akik a belvárosban, sar-
 kad, erzsébet és poltura kü város-
 sokban laknak a kamarási hivatal-
 nál, azoknak pedig, akik Gáj kül-
 városban és a tanyákon lak-
 nak a gáji alkapitányi hivatal-
 nak kell bejelenteniök, hogy hány
 darab juhot, vagy sertést kíván-
 nak a folyó évben a városi lege-
 lőkre bocsájtani.

A bejelentésekre folyó évi márc-
 zius hó 5, 6, 7, 9, 10 és 11-ik
 napjait tűzzük ki határidőül, ame-
 lyen túl a bejelentések el nem
 fogadtatnak.

A bejelentések alkalmával lesz-
 nek kiállítva a juhokra nézve a
 kötelezvények a legeltetési díjak
 ama felerészére, amelyek nem a
 legelőre bocsátás előtt, hanem fo-
 lyó évi augusztus hó 20 ig fizet-
 hetők be.

A legelőre bocsátás napját ké-
 sőbb fogjuk kitűzni.

Arad sz. kir. város mezőgazda-
 sági bizottságának 1903. évi márc-
 zius hó 8 án tartott üléséből.

Varjassy, s. k.
 tanácsnok.

Levitter Jenő

szobrász

Aradon, Pöltenberg Ernő-utca 20. szám.

Van szerencsém a t. helybeli és vidéki épület és butor-
 asztalos uraknak, ugyszintén a n. é. közönségnek b. tudomására
 hozni, hogy egy a mai kor igényeinek minden tekintetben
 megfelelő

szobrász műtermet

nyitottam.

Eivállalok minden e szakmába vágó munkát izléses és
 stilszerű kivitelben. — Több évi tapasztalatom folytán azor
 helyzetben vagyok, hogy n. b. megrendelőim igényeit minden
 tekintetben kielégíthetem.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérve, vagyok
 kiváló tisztelettel

Levitter Jenő, szobrász.

Szépítsd arcodat

— ha nem akarsz pénzt hiába kidobni — a világhírű

Hajós-féle

IBOLYA-CRÉMMEL

A bőr által rögtön felszívódik. Remek hatása, többször kitün-
 tetett s a hölgyközönség által legjobbnak elismert készítmény.
 Eltünteti rövid idő alatt szeplőt, májfoltot, bibircsot, bőrvörössé-
 get és mindennemű arcztisztálanságot.

Egy tégely ára 1 korona.

Ibolya-crème szappan 70 fill.

Ibolya-hőlypor fehér, rózsá és crém színben I doboz I K. 20 f.

Ibolya-tej nappali használatra I kor.

Bevásárlásnál csakis HAJOS féle készítményeket tessék elfogadni.

Kapható a készítő feltalálónál:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratoriuma 126

Arad, Andrásy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben,

továbbá Ring Lajos, Rozsnyai Mátyás, Tábor Gyula (Gáj) és Voj-
 tek Kálmán, gyógyszerész uraknál Krausz Elemér és Társai, Voj-
 tek és Weiss odguista uraknál.

Kiadó!

Gyorokon

a nagyvendéglő és szálloda,

kerthelyiséggel s teljes berendezéssel.

Értekezhetni ugyanott.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Irodai alkalmaztatást

keres egy hölgy, ki irodai teendőket már végzett. Próbadőre esetleg ingyen. Ajánlatokat „Batthiányi utca” jelige alatt a kiadóhivatal továbbít. 614

Szukop Sándor

ezelőtt Hammer és Szukop, Arad, Salacz-utca. A legjuttányosabban készít egyenruhákat és hadfelszereléseket, továbbá uri öltönyöket a legujabb szabás és divat szerint. 487

500 koronát fizetek

annak, a ki engem megfelelő álláshoz juttat. Levelet „Allás” jelige alatt közvetít a kiadóhivatal. 565

Május hó I-ére kiadó!

Üzletnek, műhelynek alkalmas utcái sarok helyiség, lakással együtt kiadó. Bővebbet Aranykéz-utca 20. szám alatt az udvarban.

Egy csinosan butorozott szoba,

esetleg teljes ellátással egy intelligens uri családnál minden éraban kiadó. Ugyanott egy három lóra való angol istálló is. — Bővebbet: Kis Ernő-utca 8. sz. 632

Egy jó karban lévő

zongora eladó. Cím a kiadóhivatalban. 634

KUNTZL ERNŐ

építési vállalkozó

Aradon, Kossuth-utca 18. sz.

Elvállal mindennemű nagyobb és kisebb ács és kőműves szakmába vágó új és javítási munkákat jutányos árban.

Két ház szállás-kerttel, 12 évig adómentes, Mihály-utca 103. sz. a. Jutányos árban eladó. 337

Sebesy Ferencz

asztalos mester

tisztelettel értesíti a nagyérdemű közönséget, hogy asztalos műhelyét

Arad, Deák Ferencz-utca 2. számú

saját házába helyezte át.

Uj otthonában a nagyérdemű közönség szives bizalmáért esedezik.

Kitünő tisztelettel

418

Sebesy Ferencz.

Ezt olvassa el!

1 korona

részletfizetés mellett

bárki beszerezheti magának a világhíru Tintner gyártmányu

ruggyanta bélyegzőt.

Képvisele Aradon

Gáspár Soma által,

Szarvas-utca 1. szám.

Kérem a Tintner-féle bélyegzőket nem más hitvány árral összehasonlítani.

Váradi János

Órás, Arad Hunyady ezelőtt Fekete kutya-utca (a Hunyady kávéházzal szemben.)

Elad, vesz és szakszerűen javít mindenféle órákat, végez e szakmába vágó műveleteket pontosan 2 évi jótállás mellett.

Raktáron tartok mindennemű aranyeműt, veszek tőrl aranyat és ezüstöt. 261

Wolster Izsó

uri szabó

Aradon, Szent Pál-utca 3. sz.

(szemben az Erdélyi kávéházzal.)

Elvállal, bármilynemű uri öltönyök mérték szerinti elkészítését a legjobb dívat és pontos szabás szerint a legjuttányosabb árak mellett.

Javításokat és átalakításokat elesén eszközöl. 228

Uri szabóságunkat

tetemesen

megnagyobbítva

ajánljuk a n. é. közönség becses figyelmébe. A legdusabb választékban tartunk raktáron hazai és angol kelméket.

Megrendelések 24 óra alatt elkészítetnek, jutányos árak, divatos szabás és pontos kivitelben.

Tisztelettel

Márton és Hirsch

uri szabók

558

Aradon, Szabadság-tér 8. sz.

Sonnenwirth József

mű-czimfestő és diszmázoló

Arad, Deák Ferencz-utca 39.

Czeiler István urnái 8 éven át mint művezető voltam alkalmazva; elvállalok 488

üvegre, fára, vaslemezre

fóliákat és festéseket

csinosan és tartósan.

Pardy J. Vilmos

uri- és női cipész

Arad, Tököly-tér 6a.

Van szerencsém a t. helybeli és vidéki közönség figyelmét

czipész-üzletemre

felhívni, melyben a legkényesebb lábakra is a mai kor igényei szerint a legfinomabb kivitelű férfi-, női- és gyermekcipőket készítek a legszolidabb árak mellett. Különös súlyt fektetek arra, hogy minden egyes vevőm teljes melegegedését kiérdemeljem. Miért is üzletemben csakis a legfinomab bőrneműeket használok fel. 226

KISS GYULA

épület és mübutor asztalos

Aradon, Halász-utca 28. (Vilmos-utca sarkán.)

Elvállal minden az épület és mübutor-asztalos szakmába vágó munkákat, u. m.: épület-asztalos munkát, portálokat, bolt- és irodai berendezéseket. Konyha-, háló-, ebédlő- és szalonbutor berendezést, a leg egyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig és legjuttányosabb árban. 513

Vidéki megrendelések pontosan eszközöztetnek.

Rajzokkal díjmentesen szolgálók.

Andássy-tér 20. Fischerné féle ház.

Építési szándékozók figyelmébe!

Vollák József és Társa

építési vállalkozók, építési iroda és faterlep

Arad, Radnai-ut 6. szám.

Városi és megyei telefon 65.

Elvállalunk mindennemű

kőműves munkát,

ugy mint bérházak, magán épületek, nyaralók, stb. felépítését, bár mely stíl szerint; helyben és vidéken; továbbá amerikai és más rendszerű jégvermek, elevátorok, magtárak, istállók, stb. felépítését és szakszerű berendezését, valamint régi épületek átalakítását, új homlokzatok készítését és homlokzatok beszínezését, nedves falak szárazzá tételét stb.

Czementmunkákat, ugymint: czementburkolatok, beton alapok, lépcsők, boltzatok, czement-jászlok és itatóvájuk, beton csatornák, aknák, stb. készítését.

Ácsmunkákat, ugymint: fedelek és fedélszervezetek, pajták, színek és egyéb gazdasági ferőhelyek készítését több évi jótállás mellett.

Faczement fedelek készítését a legjuttányosabb áron.

Elvállaljuk továbbá mindennemű Rabcz-munkák szakszerű elkészítését.

Épületek felmérését és becslését gyorsan és pontosan eszközöljük.

Költségvetéseket kívánatra ingyen szolgálunk.

Eddigi ügyfeleink bizalmáért köszönetet mondva, kérjük azt irányunkban a jövőre nevezve is fenntartani.

Kiváló tisztelettel

Vollák Jozsef es Társa.

100

Uraságoktól levetett

téli és nyári ruhákat

a legmagasabb áron veszek.

Kivánatra házhoz is megyek. Továbbá használt butorokat is veszek és olcsó áron eladok. 395.

Menczer Márton

Arad, Petőfi-utca 7. sz.

Zongora készítő és hangoló ipar áthelyezés!

Van szerencsém a tek. közönség szives tudomására hozni, hogy a fent nevezett iparomat

Deák Ferencz-utca 36. sz.

(Hirschmann-féle házba) helyeztem át, és a mai kor igényeinek megfelelően rendeztem be. 241

Szakszerűen eszközök mindennemű javítást és hangolást helyben és vidéken.

A tek. közönség becses pártfogását kérve, maradok kiváló tisztelettel

Neumann Antal

zongora készítő és hangoló

Arad, Deák Ferencz-utca 36. sz. (Hirschmann-ház.)

Legjobb minőségű

Butorokat

készletben tart és jutányos ár mellett ajánl

Varga József

asztalos mester. Arad, Kápolna-utca 6/b. szám. 467

Árverési hirdetmény kivonat.

Az uj aradi kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az uj aradi takarékpénztár végrehajthatónak, Zeller Ferencz és társai végrehajtást szenvedők elleni 500 korona tőkekövetelés és járulékal iránti végrehajtási ügyében az uj-aradi kir. járásbírószág területén lévő és az uj-aradi 2190. sz. tjkvben A. I. 1. sorsz. alatt felvett (1070—1071) hrzi sz. ingatlanból Zeller Ferencz-né szül. Alt Katalint illető fele részre az árverést 1043 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1903. évi márczius hó 26-ik napján délelőtt 9 órakor ezen kir. járásbírószág tkvi hatóságának hivatalos helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át, vagyis 104 kor. 10 fillért készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Uj-Arad, 1902. évi november hó 27-én.

Az uj-aradi kir. jbiróság, mint telekkönyvi hatóság.

Szokolay,
kir. járásbíró.

636